

شهریور ۱۴۰۱
مسلسل: ۱۸۴۱۲

**مجموعه مطالعات بررسی طرح‌های عمرانی
(تملك دارایی‌های سرمایه‌ای) استان‌ها در سال ۱۳۹۸:
۲۱. استان قزوین (ویرایش نخست)**

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۸۴۱۲

کد موضوعی: ۲۲۰

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: مجموعه مطالعات بررسی طرح‌های عمرانی (تملك دارایی‌های سرمایه‌ای) استان‌ها در سال ۱۳۹۸: ۲۱. استان قزوین (ویرایش نخست)

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه اقتصاد منطقه‌ای و بین‌الملل)

تهیه و تدوین: زهرا ذاکری

همکاران: مجتبی اسفندیاری، نگار اکبری

مدیر مطالعه: سیدجعفر حسینی

ناظران علمی: فرشاد مؤمنی، حسین غلامرضانژاد، علی اصغر بانویی، موسی شهبازی، سیدمحسن

علوی‌منش، سیدعلی روحانی

اظهار نظر کنندگان: حمید فصیحی، سیدمحمدامین اخوت علویان، عاطفه جلالی موسوی

ویراستار ادبی: مهدیه قمچیلی

واژه‌های کلیدی:

۱. توسعه

۲. توسعه منطقه‌ای

۳. طرح‌های تملك دارایی‌های سرمایه‌ای

۴. استان قزوین

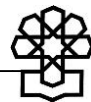

تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۶/۱۵

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۵	مقدمه
۶	۱. مفاهیم، پایه‌های آماری، روش و محدودیت‌های مطالعه
۶	۱-۱. مفاهیم
۸	۱-۲. پایه‌های آماری
۹	۱-۳. روش مطالعه
۱۲	۱-۴. محدودیت‌های مطالعه
۱۳	۲. طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین در سال ۱۳۹۸
۱۴	۲-۱. بررسی موضوعی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین
۱۴	۲-۱-۱. بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین برحسب امور
۱۷	۲-۱-۲. بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین برحسب فصل
۲۱	۲-۱-۳. بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین برحسب برنامه
۲۴	۲-۲. بررسی جغرافیایی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین در سطح شهرستان‌های استان
۲۸	۲-۳. ارزیابی طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین
۳۱	۲-۴. ارزیابی اندازه پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین برحسب اعتبار پروژه
۳۴	جمع‌بندی و پیشنهادها
۳۸	پیوست‌ها
۳۸	پیوست ۱
۴۰	پیوست ۲
۴۴	منابع و مأخذ

مجموعه مطالعات بررسی طرح‌های عمرانی
(تملك دارایی‌های سرمایه‌ای) استان‌ها در سال ۱۳۹۸:
۲۱. استان قزوین (ویرایش نخست)

چکیده

تصویب طرح‌های آمایش استانی در اسفندماه سال ۱۳۹۹ و تأکید بر ضرورت پایبندی استان‌ها به اجرای آن، این سؤال را پررنگ ساخته است که چه میزان طرح‌ها و پروژه‌های انجام شده یا درحال اجرا از محل اعتبارات بودجه‌ای و غیربودجه‌ای در استان‌ها، در راستای پیشنهادهای و اهداف تعیین شده توسط طرح‌های آمایش استانی بوده است؟ از آنجا که پروژه‌های جاری در بودجه‌های عمرانی استان‌ها قبل از تدوین اسناد آمایش تعریف شده‌اند، لذا می‌توان گفت اسناد آمایش حداقل تا سال ۱۴۰۰ نقشی در ایجاد پروژه‌های عمرانی جاری استان‌ها نداشته‌اند.

اما پاسخ به این سؤال که آیا اساساً ساختار فعلی نظام بودجه‌ریزی امکان برقراری ارتباط معنادار با نظام تدبیر و برنامه‌ریزی فضایی کشور را دارد یا خیر، می‌تواند در راستای تخصیص بهینه منابع مالی کشور مؤثر باشد. به عبارت دیگر در صورتی که بتوان با عنایت به دستاوردهای اسناد آمایش استانی و ملی، اولویت‌بندی مشخصی برای توسعه هر استان ارائه و درنهایت تخصیص اعتبارات را بر اولویت‌های مذکور معطوف کرد، احتمال تحقق اهداف توسعه‌ای پیش‌بینی شده برای هر استان بیشتر خواهد بود.

به این ترتیب در مطالعه حاضر به‌عنوان گام نخست، شفافیت طرح‌های عمرانی استان مورد توجه قرار گرفته است؛ شفافیتی که تاکنون درخصوص پروژه‌های عمرانی استان‌ها تا بدین حد صورت نگرفته و ازسوی دیگر می‌تواند بستر مناسبی برای مقابله با مفاصل احتمالی در این زمینه نیز باشد.

به‌نظر می‌رسد واکاوی دقیق طرح‌های عمرانی استان‌ها از منظر «موضوعی»، «جغرافیایی»، «طول عمر»، «درصد تخصیص» و «اندازه» در سطح استان و شهرستان‌های مربوطه می‌تواند تصویر قابل اتکایی از وضع موجود ارائه دهد و درنهایت امکان پاسخ به سؤال فوق را از طریق انجام مطالعات تکمیلی فراهم کند.

ازسوی دیگر مسئله طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها از آن جهت اهمیت دارد که طولانی شدن عمر پروژه‌ها و عدم حصول دستاورد قابل اتکا علی‌رغم صرف زمان و منابع فراوان، به یکی از معضلات جدی طرح‌های عمرانی کشور مبدل شده است. به عبارت دیگر، طولانی شدن عمر پروژه‌های عمرانی یک استان بدین معناست که بخشی از برنامه‌های عمران و توسعه استان بر موضوعاتی متمرکز است که سال‌ها پیش برنامه‌ریزی شده‌اند. بنابراین نوعی وابستگی به مسیر طی شده در تخصیص منابع مالی مشاهده می‌گردد و بخش قابل ملاحظه‌ای از منابع عمرانی استان، بدون توجه به اصول و مبانی آمایش سرزمین و نیازها و مقتضیات روز استان، صرف پروژه‌هایی می‌شود که مدت‌ها پیش برنامه‌ریزی و آغاز شده‌اند.

در ادامه مهم‌ترین دستاوردهای مطالعه حاضر در خصوص طرح‌های عمرانی استان قزوین در سال ۱۳۹۸

ارائه شده است:

• استان قزوین در سال ۱۳۹۸ تعداد ۸۵۱ پروژه فعال در قالب ۲۸۲ طرح عمرانی داشته که قدیمی‌ترین آنها از سال ۱۳۷۹ آغاز شده است.

• طرح‌های یادشده در قالب ۱۰ امور، ۳۱ فصل و ۷۲ برنامه مختلف طبقه‌بندی شده‌اند.

• مجموع اعتبار پیش‌بینی‌شده برای پروژه‌های مذکور بالغ بر ۲۷.۶ هزار میلیارد ریال است.

• در مجموع، ۳۷/۳ درصد از اعتبارات یادشده (بیش از ۱۰.۳ هزار میلیارد ریال) به‌منظور اجرای پروژه‌ها تخصیص

داده شده است.

• متوسط عمر پروژه‌های تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای استان معادل ۳/۹ سال بوده است.

• «امور اقتصادی» با ۳۰/۴ درصد سهم و «امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری» با ۲۳/۳ درصد سهم، بیشترین

سهم از تعداد پروژه‌های استان را به‌خود اختصاص داده‌اند.

• «امور اقتصادی» با ۵۱/۸ درصد سهم و «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» با ۲۲/۲ درصد سهم، در مجموع

۷۴ درصد منابع تخصیص‌داده‌شده به پروژه‌های عمرانی استان را جذب کرده‌اند.

• بر مبنای فصول، فصل‌های «کشاورزی و منابع طبیعی» «اداره امور عمومی» و «ورزش و تفریحات»، به‌ترتیب

با ۱۶/۸ درصد، ۹/۹ درصد و ۹/۴ درصد سهم، بیشترین سهم را از تعداد پروژه‌های استان به‌خود اختصاص داده‌اند.

• فصول «منابع آب»، «آب و فاضلاب» و «حمل‌ونقل» به‌ترتیب با اختصاص ۳۱/۲ درصد، ۱۸/۴ درصد و ۱۲/۶

درصد از اعتبارات تخصیص‌یافته استان، بیشترین سهم را از منابع اعتباری تخصیصی استان داشته‌اند.

• دو برنامه «تأمین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات (فصل

اداره امور عمومی - امور خدمات عمومی)» و «گسترش ورزش همگانی (فصل ورزش و تفریحات - امور فرهنگ،

تربیت‌بدنی و گردشگری»، بیشترین سهم از تعداد پروژه‌ها را داشته‌اند.

• دو برنامه «تأمین آب (فصل منابع آب - امور اقتصادی)» و «توسعه تأسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب (فصل آب و

فاضلاب - امور مسکن، عمران شهری و روستایی)»، بیشترین سهم از اعتبارات تخصیص‌یافته را به‌خود اختصاص داده‌اند.

• ۶۲ برنامه عمرانی استان، علی‌رغم دربرگرفتن ۵۱۷ پروژه، معادل ۶۰/۷ درصد کل پروژه‌های عمرانی استان،

صرفاً ۲۳/۴ درصد از اعتبارات تخصیص‌یافته استان، سهم داشته‌اند.

• ۴۵ برنامه از ۶۲ برنامه یادشده، هر یک سهمی بسیار اندک و کمتر از ۰/۵ درصد از اعتبارات تخصیص‌یافته استان

را جذب کرده‌اند.

• شهرستان «قزوین» به عنوان مرکز استان، ضمن برخورداری از سهم ۲۳/۱ درصدی از تعداد پروژه‌های استان،

با ۲۹/۳ درصد سهم از اعتبارات تخصیص‌یافته استان، بیشترین سهم از منابع عمرانی استان را دارا می‌باشد.

• شهرستان «بوئین‌زهرا» و پروژه‌های «سطح استان» به‌ترتیب با جذب ۴۷/۶ و ۴۳/۷ درصد از منابع

پیش‌بینی‌شده برای پروژه‌های خود، از منظر شاخص تخصیص اعتبار، نسبت به سایر شهرستان‌های استان در جایگاه

مناسب‌تری قرار دارند.

- شهرستان‌های «البرز»، «آبیک» و «آوج» با شاخص تخصیص اعتبار کمتر از ۳۰ درصد، شرایط نامطلوب‌تری دارند.
- ۱۰ درصد پروژه‌های عمرانی استان قزوین در زمره پروژه‌های «بسیار کوچک» قرار می‌گیرند. اندازه ۴۶/۲ درصد پروژه‌ها «کوچک» و ۳۱/۸ درصد آنها «متوسط» است و در نهایت، پروژه‌های «بزرگ» و «بسیار بزرگ» به ترتیب ۱۰/۸ و ۱/۲ درصد از کل پروژه‌های استان را به خود اختصاص داده‌اند.

در مطالعه حاضر به منظور طبقه‌بندی پروژه‌های عمرانی جاری در استان قزوین از دو ماتریس «عمر - درصد تخصیص» و «اندازه - اولویت» بهره گرفته و در نهایت مبتنی بر این دو ماتریس اولویت‌بندی مشخصی به منظور مواجهه با پروژه‌های مذکور ارائه شده است. در خصوص ارزیابی طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای برای هر استان از طبقه‌بندی زیر بهره گرفته شده است:

- طبقه یک: پروژه‌های با طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد)،
 - طبقه دو: پروژه‌های با طول عمر متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)،
 - طبقه سه: پروژه‌های با طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)،
 - طبقه چهار: پروژه‌های با طول عمر متوسط (۱۰ تا ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد) یا طول عمر متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط (۴۰ تا ۸۰ درصد)،
 - طبقه پنج: پروژه‌های با طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط و کمتر (کمتر از ۸۰ درصد).
- براساس طبقه‌بندی فوق ماتریس عمر - درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای هر استان تشکیل و نحوه برخورد با هریک از مناطق ماتریس عمر - تخصیص با اولویت‌بندی پنج‌گانه زیر تبیین شده است:

الف) اولویت ۱: طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد)

- ویژگی: چشم‌انداز کوتاه‌مدتی برای اتمام آنها متصور نیست.

- پیشنهاد نحوه برخورد:

- نظارت و بررسی دقیق پروژه،
- آسیب‌شناسی علل تأخیر،
- تصمیم‌گیری در خصوص توقف، اصلاح، واگذاری یا ادامه پروژه.

ب) اولویت ۲: طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)

- ویژگی: به دلیل تخصیص بخش قابل توجهی از اعتبار مورد نیاز پروژه، گزینه توقف چندان مطرح نیست.

- پیشنهاد نحوه برخورد:

- نظارت و بررسی دقیق پروژه،
- آسیب‌شناسی علل تأخیر،
- اتمام یا اصلاح پروژه.

ج) اولویت ۳: طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)

- ویژگی: از وضعیت مناسبی نسبت به سایر گروه‌ها برخوردارند و به اتمام رسیدن آنها در افق کوتاه‌مدت محتمل است.
- پیشنهاد نحوه برخورد:
- تخصیص اعتبار باقیمانده و اتمام پروژه.

د) اولویت ۴: طول عمر متوسط (۱۰ تا ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد) یا طول عمر متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط (۴۰ تا ۸۰ درصد)

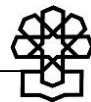
- ویژگی: شرایط بینابینی نسبت به دو اولویت نخست دارند، اما با توجه به شرایط متعادل‌تر آنها در اولویت چهارم قرار گرفته‌اند.
- پیشنهاد نحوه برخورد:
- نظارت و بررسی دقیق پروژه،
- آسیب‌شناسی علل تأخیر پروژه‌های قدیمی‌تر،
- تصمیم‌گیری در خصوص توقف، اصلاح، واگذاری یا ادامه پروژه.

ه) اولویت ۵: طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط و کمتر (کمتر از ۸۰ درصد)

- ویژگی: هنوز انحراف جدی در خصوص میزان پیشرفت پروژه رخ نداده است.
- پیشنهاد نحوه برخورد:
- نظارت بر پروژه با هدف پیشگیری از انحراف فرایند اجرایی.

اگرچه بخشی از پروژه‌های مورد بررسی در طبقه طرح‌های مستمر قرار می‌گیرند، اما با توجه به تخصیص کم و گاه طول عمر بالای طرح‌های مستمر (نظیر تعمیر و نگهداری)، به نظر می‌رسد واکاوی دقیق همه پروژه‌های عمرانی اعم از مستمر و غیرمستمر و انتخاب نحوه صحیح مواجهه با آنها از ضرورت بالایی برخوردار است. در ادامه مهم‌ترین نکات حاصل از اولویت‌بندی پروژه‌های عمرانی جاری در استان قزوین براساس متدولوژی فوق‌الذکر ارائه می‌شود:

- از ۳ پروژه‌ای که براساس ماتریس عمر- درصد تخصیص، در اولویت اول تعیین تکلیف قرار گرفته‌اند، اندازه ۲ پروژه «متوسط» و ۱ پروژه «کوچک» است. از این‌رو، اعتبار پیش‌بینی‌شده برای آنها بین ۱۰۰ میلیون تا ۵ میلیارد تومان است.
- پروژه‌های اولویت دوم، عمدتاً در گروه پروژه‌های «متوسط» قرار دارند.
- پروژه‌های اولویت سوم، عمدتاً «کوچک» و «متوسط» هستند.

• حدود ۹۴ درصد از پروژه‌های اولویت ۴ که انتقال آنها به اولویت ۱ طی سال‌های آتی محتمل است، در زمره پروژه‌های «کوچک»، «متوسط» و «بزرگ» قرار دارند و اعتبار پیش‌بینی‌شده برای هر یک از آنها بین ۱۰۰ میلیون تا ۵۰ میلیارد تومان است.

• ۷۸/۵ درصد از پروژه‌های اولویت ۵ که حدود ۸۶ درصد از کل پروژه‌های عمرانی استان را دربرمی‌گیرند «کوچک» یا «متوسط» هستند.

• با توجه به آنکه پروژه‌هایی که عمر آنها کمتر از ۱۰ سال است، بسته به درصد تخصیص اعتبار، در اولویت سوم یا پنجم جای گرفته‌اند، می‌توان گفت بخش عمده پروژه‌های عمرانی استان که طی یک دهه اخیر بارگذاری شده‌اند، از نظر شاخص اندازه «کوچک» یا «متوسط» هستند و اعتبار پیش‌بینی‌شده برای هر یک از آنها بین ۱۰۰ میلیون تا ۵ میلیارد تومان است.

شایان ذکر است همه مطالب و تحلیل‌های ارائه شده در گزارش حاضر به دلیل عدم ارائه گزارش‌های عملکرد و پیشرفت فیزیکی پروژه‌های عمرانی توسط سازمان برنامه و بودجه کشور، براساس تخصیص ریالی ارائه شده‌اند.

مقدمه

پیوند میان برنامه‌ریزی فضایی کلان با طرح‌ها و پروژه‌های عملیاتی و متعاقب آن امکان‌سنجی، برآورد و تأمین اعتبارات آنها، همواره از عمده چالش‌های کشور بوده است. از طرفی طرح آمایش سرزمین به‌عنوان داعیه‌دار برنامه‌ریزی فضایی کشور همواره در مرحله تهیه و تصویب جامانده و به جرئت می‌توان گفت طرح‌های آمایش سرزمین تهیه شده (اقدامات ناقص انجام شده در سال‌های برنامه سوم توسعه به بعد)، هیچ‌گاه نتوانستند طبق انتظار اجرایی شوند یا در طرح‌ها و پروژه‌های اجرایی کشور به‌عنوان سند فرادست تأثیرگذار باشند.

در سال‌های اخیر تهیه و تصویب طرح‌های آمایش استانی و تأکید بر ضرورت پایبندی استان‌ها به اجرای آن، این سؤال را پررنگ ساخته که **چه میزان طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی جاری کشور، در راستای پیشنهادها و اهداف تعیین شده توسط طرح‌های آمایش استانی بوده است؟** آیا اساساً ساختار فعلی نظام بودجه‌ریزی امکان برقراری ارتباط معنادار با نظام تدبیر و برنامه‌ریزی فضایی کشور را دارد یا خیر؟ برای پاسخ به این سؤال نیاز است قوانین بودجه و طرح‌های آمایش به تفکیک هر استان و با دقت کامل مورد بحث و بررسی قرار گیرد تا بتوان میزان ارتباط این دو را ارزیابی کرد.

با فرض این موضوع که قانون بودجه باید با منطق مشخص و قابل دفاع، تخصیص بودجه را انجام دهد؛ به نظر می‌رسد میزان اعتبارات توزیع شده و تخصیص‌یافته به استان‌ها (فارغ از نگاه صرف به جدول شماره (۱۰) ماده‌واحد قانون بودجه) باید با نیاز، عملکرد و شرایط استان و همچنین با رویکرد و هدف قانون، ارتباط معناداری برقرار کند.^۱ ازسوی دیگر، موضوع شفافیت میزان اعتبارات تخصیص یافته به استان‌ها اگرچه به احتمال زیاد باید به تفصیل در

۱. این ارتباط باید از ذهن و رابطه تصمیم‌گیران به دور بوده و قابل تشخیص، تبیین و درک برای جامعه کارشناسی و بهره‌بردار باشد.

دستگاه‌های اجرایی مربوطه یا دفاتر موضوعی سازمان برنامه و بودجه کشور یا سازمان‌های استانی آن وجود داشته باشد، لکن در قوانین بودجه‌ای که در اختیار جامعه مخاطب قرار می‌گیرد، قابل ردیابی نیست.^۱ این نارسایی در قوانین بودجه می‌تواند ناشی از دو عامل باشد:

- اطلاعات در قانون بودجه قابل تشخیص است و فقط از نظر ارائه شکلی در جداول، تفکیک استانی آن موجود نیست.
 - اعتبارات از هردو لحاظ ماهوی و شکلی، قابلیت شناسایی استانی را ندارند.
- همان‌طور که پیش‌تر نیز اشاره شد، بی‌تردید کشف و برقراری ارتباطات منطقی بودجه سالیانه با برنامه‌های توسعه کشور، هم از بابت ماهیت بودجه‌ریزی و هم از جنبه شفافیت، چالشی اساسی است.
- فرایند شفاف‌سازی منابع تخصیص‌یافته را می‌توان با توجه به اطلاعات در دسترس قوانین بودجه و با تحلیل توزیع استانی اعتبارات تملک‌داری‌های سرمایه‌ای آغاز کرد. شایان توجه است کشف رابطه معنادار میان عوامل برنامه‌ریزی فضایی (مخصوصاً طرح‌های آمایشی) و اجزای بودجه (به‌ویژه طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی) در سطح استان‌ها، نیازمند مطالعات جداگانه است که در آینده در دستور کار قرار خواهد گرفت.
- با این مقدمه، برای شفاف‌سازی ساختار طرح‌های عمرانی استانی در مطالعه حاضر، ابتدا پایه‌های آماری و روش مطالعه تبیین شده و در ادامه تملک‌داری‌های سرمایه‌ای استان از منظر «موضوعی»، «جغرافیایی»، «طول عمر»، «درصد تخصیص» و «اندازه»، مورد واکاوی قرار گرفته و در نهایت جمع‌بندی گزارش ارائه شده است.

۱. مفاهیم، پایه‌های آماری، روش و محدودیت‌های مطالعه

در این قسمت از مطالعه به تبیین مفاهیم اساسی پیرامون طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای پرداخته و سپس پایه‌های آماری و روش مطالعه تبیین می‌شود.

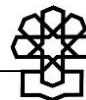
۱-۱. مفاهیم^۲

طبق بند «۱۰» ماده (۱) قانون برنامه و بودجه،^۳ «طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای» به مجموعه عملیات و خدمات مشخصی اطلاق می‌شود که براساس مطالعات توجیهی فنی، اقتصادی و اجتماعی توسط دستگاه اجرایی، طی مدت معین و با اعتبار معین برای تحقق بخشیدن به هدف‌های برنامه عمرانی پنج‌ساله به‌صورت سرمایه‌گذاری ثابت یا مطالعه برای ایجاد دارایی سرمایه‌ای، اجرا شده و منابع مورد نیاز آن از محل اعتبارات مربوط به تملک‌داری‌های سرمایه‌ای تأمین می‌شود.

۱. از یک جنبه می‌توان متصور شد که دولت و به‌تبع آن سازمان برنامه و بودجه کشور (به‌عنوان تدوین‌کننده لایحه و مجری قوانین بودجه که اختیار تام در نحوه ارائه این قوانین را براساس قانون اساسی داراست) به این نوع تفکیک در قوانین بودجه قائل نیست و آن را جزء وظایف خود تلقی می‌کند.

۲. مطالب این بخش از گزارش مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری باعنوان «آسیب‌شناسی امور ناظر بر طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای و ارائه راهبردهای ساماندهی»، ۱۴۰۰ اخذ شده است.

۳. قانون برنامه و بودجه مصوب سال ۱۳۵۱.

طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از ابعاد مختلف قابل طبقه‌بندی‌اند به طوری که از بُعد مقیاس به دو دسته «طرح‌های ملی» و «طرح‌های ملی استانی شده (طرح استانی ویژه سابق)»، از بُعد ماهیت به دو گروه «مستمر» و «غیرمستمر» و از بُعد نوع طرح به انواع «احداث»، «توسعه»، «مرمت» و غیره تقسیم می‌شوند.

- **طرح‌های ملی**، جنبه استراتژیک دارند و از لحاظ سرمایه‌گذاری، بزرگ و از نظر تکنولوژی پیچیده‌اند و آثار مترتب بر اجرای آنها نیز از یک منطقه فراتر می‌رود.

- **طرح‌های ملی استانی شده**، مجموعه‌ای از طرح‌های ملی هستند که در پیوست شماره (۱) قانون بودجه به صورت استانی مشخص شده‌اند.

- **طرح‌های مستمر و غیرمستمر**، طرح‌های پیوست شماره (۱) قانون بودجه از بُعد دارا بودن سال شروع و خاتمه به دو بخش تقسیم می‌شوند: طرح‌های غیرمستمر (دارای سال شروع و خاتمه) و طرح‌های مستمر (فقط دارای سال شروع) که بیشتر ماهیت تعمیر، نگهداری و تأمین تجهیزات دارند (فصیحی، ۱۴۰۰).

طبقه‌بندی طرح‌های عمرانی در پیوست شماره (۱) قانون بودجه، بدین ترتیب است که هر طرح در ذیل یک برنامه و هر برنامه در ذیل یک فصل و هر فصل در ذیل یکی از امور ۱۰ گانه جای می‌گیرد. اطلاعات تکمیلی هر طرح شامل تعداد پروژه، شرح عملیات، میزان پیشرفت فیزیکی و ریالی و سایر اطلاعات مالی و نظارتی در موافقتنامه‌ای که به نام هر طرح پیش‌بینی شده ارائه می‌شود. موافقتنامه عقدی است حقوقی-فنی و مالی که دستگاه اجرایی تعهد می‌کند از یک طرف شرح عملیات مندرج در آن را رعایت کند و از طرف دیگر سازمان برنامه و بودجه به موازات پیشرفت فیزیکی عملیات، اعتبارات مصوب را براساس تخصیص اعتبار در اختیار دستگاه اجرایی قرار دهد.

- **موافقتنامه طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای** از تعدادی فرم و ضمیمه تشکیل می‌شود به طوری که در فرم (۱) به خلاصه طرح، در فرم (۲) به گزارش توجیهی طرح، در فرم (۳) به منابع تأمین اعتبار هر پروژه ذیل طرح، در فرم (۴) به اعتبارات برحسب فصول سرمایه‌گذاری، در فرم (۵) به خلاصه پروژه‌ها و در فرم ضمیمه (۲) به میزان و نوع سرمایه‌گذاری در طرح‌ها به تفکیک تأمین منابع (عمومی و داخلی) شرکت‌های دولتی و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت اشاره می‌شود.

طبق دستورالعمل اجرایی ماده (۲۳) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴، کارگروه استانی ماده (۲۳)، وظیفه بررسی طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای در سطح استان را برعهده دارد و تصویب نهایی آن به‌عهده شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان است.

کمیسیون و کارگروه استانی برای عمل به ماده (۲۳) قانون مذکور ایجاد شده است. طبق بند «الف» این ماده، عناوین، اهداف کمی و اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید با رعایت مواد (۲۲) و (۲۳) قانون برنامه و بودجه مصوب سال ۱۳۵۱ و رعایت قانون نحوه اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی براساس گزارش توجیهی فنی (حجم کار و زمان‌بندی اجرا)، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی و رعایت پدافند غیرعامل از سوی مشاور و دستگاه اجرایی پس از تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، برای یک‌بار و به قیمت ثابت سالی که طرح‌های مورد نظر برای اولین بار در لایحه بودجه سالیانه منظور می‌شود، به تفکیک سال‌های برنامه‌های توسعه و سال‌های بعد به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد (فصیحی، ۱۴۰۰).

۱-۲. پایه‌های آماری

بر اساس اطلاعات ارائه شده توسط «معاونت امور استان‌ها و مناطق سازمان برنامه و بودجه کشور»، به طور کلی تأمین اعتبارات طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی در سطح استان‌ها می‌تواند از محل منابع بودجه‌ای و غیربودجه‌ای تأمین شود.^۱ همان‌طور که بیان شد در بودجه‌های سنواتی منابع و مصارف به دو بخش ملی و استانی تقسیم می‌گردد که منظور از مصارف استانی، اعتبارات تحت مدیریت شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان‌هاست که در جدول شماره (۱۰) ماده‌واحد قانون بودجه لحاظ می‌شود. فارغ از ابهام‌های مختلف در بودجه و نحوه عملکرد آن، یکی از ابهام‌های اصلی بودجه را می‌توان نحوه توزیع اعتبار هر یک از استان‌ها دانست. زیرا اعتبارات توزیعی استان‌ها به جدول شماره (۱۰) ماده‌واحد محدود نمی‌شود؛ به عبارت دیگر با فرض اینکه همه مصارف در یک مکان به وقوع می‌پیوندد که در محدوده یکی از استان‌ها واقع شده، پس همه مصارف می‌توانند تقسیم‌بندی استانی داشته باشد؛ لکن برخی مصارف که ماهیت ملی پیدا می‌کند باید از بقیه اعتبارات مجزا باشد. نحوه تمایز مصارف برخی دستگاه‌های اجرایی دارای ماهیت ملی را می‌توان این‌گونه برشمرد:

- دستگاه‌های اجرایی و فعالیت‌های مرتبط با آنها که حکم سیاستگذاری یا نظارت عالی را برای کشور دارند و شمول اثر این فعالیت‌ها مربوط به حوزه‌های فعالیت خارجی یا عمومی کل کشور است (مانند مرکز سه قوه و برخی وزارتخانه‌ها یا نهادها)،

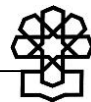
- دستگاه اجرایی و فعالیت‌های مرتبط با آن، حکم راهبری اجرایی یا سیاستگذاری بخشی را داراست و به‌عنوان دستگاه اصلی وظیفه هماهنگی دستگاه‌های استانی تابعه را دارد (مانند بخش ملی وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها)،
- ارگان‌های نظامی (و نه انتظامی) و امنیتی،

- دستگاه‌هایی که فقط یک مجموعه مرکزی و ملی دارند و تفکیک عملیات استانی آنها نیازمند پایگاه داده خاص و طبقه‌بندی شده است که در وضعیت کنونی این تمایز امکان‌پذیر نیست (مانند اعتبارات مربوط به برخی صندوق‌های بیمه)، در یک نتیجه کلی می‌توان ادعا کرد که اعتبارات مندرج در قانون بودجه سالیانه بجز در چهار مورد فوق‌الذکر، حتی اگر قابل تفویض به استان‌ها نباشد، می‌تواند قابل تقسیم به استان‌ها باشد. همچنین می‌توان گفت ارائه یک بررسی کامل در این زمینه به دلیل کمبود اطلاعات، عدم دسترسی آسان به اطلاعات موجود و طبقه‌بندی شدن برخی اطلاعات، امکان‌پذیر نیست. اما می‌توان بررسی داده‌های مندرج در قوانین بودجه را به‌عنوان گام نخست تلقی کرد.^۲ اصول مهم و حائز اهمیت در تفکیک استانی طرح‌ها در پنج دسته زیر قابل دسته‌بندی است:^۳

- برخی طرح‌ها با اعتبار ملی مربوط به دستگاه‌های ملی و در راستای وظایف حاکمیتی دستگاه‌ها اجرایی می‌شوند که مشخصه تفکیک استانی ندارند.

- برخی دیگر از طرح‌های با اعتبار ملی میان همه استان‌ها (یا بسیاری از استان‌ها) مشترک بوده و در سطح طرح که در قانون ذکر می‌شود امکان تفکیک ندارند و به احتمال زیاد در سطح پروژه قابلیت تفکیک دارند که به دلیل عدم

۱. برای مطالعه بیشتر مراجعه شود به پیوست شماره ۱.
۲. هرچند در این راه نیز، عدم دسترسی به داده‌های دارای فرمت قابل ویرایش، مشکل اصلی محسوب شده و تحلیل را زمانبر کرده است و در برخی موارد، باعث بروز خطاهایی می‌شود.
۳. اعتبارات استانی جدول (۱۰) ماده‌واحد قوانین بودجه را نیز می‌توان به این ۵ دسته افزود. اما از آنجا که نحوه توزیع این اعتبارات و پروژه‌های آن مشخص نیست؛ از این‌رو این موضوع محل بحث نخواهد بود.

دسترسی به این سطح از اطلاعات، در این مطالعه امکان محاسبه اعتبار آن وجود ندارد.^۱

- دسته سوم شامل طرح‌هایی با اعتبار ملی است که بین چند استان مشخص تعریف شده‌اند. این طرح‌ها هرچند قابلیت تشخیص استان‌های برخوردار از آن طرح‌ها را دارند لکن به دلیل مشخص نبودن سهم هر استان از اعتبارات آن طرح، امکان محاسبه سهم اعتباری هر استان وجود ندارد.

- طرح‌هایی با اعتبار ملی که براساس نام طرح قابلیت تفکیک استانی را دارا بوده و مکان اجرای طرح کاملاً مشهود و ویژه یک استان است. این طرح‌ها در سال‌های بررسی شده، همواره بیش از نیمی از طرح‌های ملی مندرج در پیوست یک را شامل شده‌اند.

- طرح‌هایی با اعتبار ملی که مبادله موافقتنامه آن در استان انجام می‌شود و با عنوان طرح‌های استانی ویژه قلمداد می‌شود. این طرح‌ها به طور کامل قابلیت تفکیک استانی دارند. تا پیش از سال ۱۳۹۷، این گونه طرح‌ها در قالب یک جدول مستقل در پیوست شماره (۱) قانون بودجه درج می‌شد؛ لکن پس از این سال، جدول مذکور حذف شد و طرح‌های استانی ویژه به صورت ستاره‌دار به همراه سایر طرح‌ها در پیوست شماره (۱) قانون بودجه درج می‌شود.^۲

از آنجا که بررسی اعتبارات هزینه‌ای، مؤکداً فارغ از نگاه صرف به جدول شماره (۱۰) ماده واحده قوانین بودجه از نظر ماهوی و شکلی قابلیت تفکیک استانی ندارد^۳ لذا گزارش حاضر مبتنی بر داده‌های پایگاه اطلاعاتی «سامانه نظارت ۴»^۴ سازمان برنامه و بودجه، اعتبارات عمرانی تخصیص یافته به استان‌ها از محل اعتبارات بودجه‌ای و غیربودجه‌ای را بررسی کرده است.

۳-۱. روش مطالعه

گزارش حاضر با روش تحلیلی- توصیفی انجام شده است. به عبارت دیگر تلاش شده وضعیت موجود پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در استان بررسی و به توصیف منظم و نظام‌مند وضعیت فعلی پرداخته شود. به این منظور طبقه‌بندی و توصیف طرح‌ها و پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در هر استان به شرح زیر انجام شده است:

۱. در پیوست شماره (۱) بودجه به این ردیف‌ها؛ ردیف‌های گلوبال اطلاق می‌شود.
۲. در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، این طرح‌ها در پیوستی جداگانه با عنوان اطلاعات تکمیلی لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ گنجانده شده است.
۳. به منظور بررسی این موارد باید اطلاعات لازم از سازمان برنامه و بودجه کشور استعلام و مطالبه شود که به دلیل ماهیت اطلاعات و گزارش، امری ناشدنی جلوه می‌کند.
۴. سامانه مذکور، تمامی پروژه‌های عمرانی استان‌ها که برای آنها موافقتنامه مبادله شده است را براساس همه اعتبارات تخصیص یافته اعم از بودجه‌ای و غیربودجه‌ای ارائه می‌کند.

نمودار ۱. فرایند بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان

مأخذ: مطالعات تحقیق.

درخصوص ارزیابی طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای هر استان از طبقه‌بندی زیر بهره گرفته شده است:

نمودار ۲. طبقه‌بندی طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای هر استان

مأخذ: همان.

براساس طبقه‌بندی فوق، ماتریس عمر - درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر استان به شکل زیر ارائه شده است:

جدول ۱. ماتریس عمر - درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (تعداد پروژه)

عمر پروژه	درصد تخصیص اعتبار			
	کمتر از ۵ سال	بین ۵ تا ۱۰ سال	بین ۱۰ تا ۱۵ سال	۲۰ سال و بیشتر
کمتر از ۲۰ درصد				
بین ۲۰ تا ۴۰ درصد				
بین ۴۰ تا ۶۰ درصد				
بین ۶۰ تا ۸۰ درصد				
۸۰ درصد و بیشتر				

مأخذ: مطالعات تحقیق.

نحوه برخورد با هریک از مناطق ماتریس عمر - تخصیص فوق در جدول زیر تبیین شده است:

جدول ۲. اولویت‌بندی پروژه‌های موجود در ماتریس عمر - درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر استان و ارائه پیشنهادهایی برای مواجهه با پروژه‌های موجود در هر اولویت

اولویت	گروه	پیشنهاد نحوه برخورد	توضیحات
۱	طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد)	<ul style="list-style-type: none"> نظارت و بررسی دقیق پروژه آسیب‌شناسی علل تأخیر تصمیم‌گیری در خصوص توقف، اصلاح یا واگذاری یا ادامه پروژه 	چشم‌انداز کوتاه‌مدتی برای اتمام آنها متصور نیست.
۲	طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)	<ul style="list-style-type: none"> نظارت و بررسی دقیق پروژه آسیب‌شناسی علل تأخیر اتمام یا اصلاح پروژه 	به دلیل تخصیص بخش قابل توجهی از اعتبار مورد نیاز پروژه، گزینه توقف چندان مطرح نیست.
۳	طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)	<ul style="list-style-type: none"> تخصیص اعتبار باقیمانده و اتمام پروژه 	از وضعیت مناسبی نسبت به سایر گروه‌ها برخوردارند.
۴	طول عمر متوسط (۱۰ تا ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد) یا طول عمر متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط (۴۰ تا ۸۰ درصد)	<ul style="list-style-type: none"> نظارت و بررسی دقیق پروژه آسیب‌شناسی علل تأخیر پروژه‌های قدیمی‌تر تصمیم‌گیری در خصوص توقف، اصلاح یا واگذاری یا ادامه پروژه 	شرایط بینابینی نسبت به دو اولویت نخست دارند، اما با توجه به شرایط متعادل‌تر آنها در اولویت چهارم قرار گرفته‌اند.
۵	طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط و کمتر (کمتر از ۸۰ درصد)	<ul style="list-style-type: none"> نظارت بر پروژه با هدف پیشگیری از انحراف فرایند اجرایی 	هنوز انحراف جدی در خصوص میزان پیشرفت پروژه رخ نداده است.

مأخذ: همان.

همچنین ارزیابی اندازه پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین برحسب اعتبار پروژه صورت پذیرفته است. لازم به ذکر است با توجه به نتایج جلسات هم‌اندیشی با کارشناسان سازمان برنامه و بودجه و خبرگان حوزه مورد بررسی، در حال حاضر طبقه‌بندی مشخصی برای ارزیابی اندازه پروژه‌های تملک دارایی‌های

سرمایه‌ای وجود ندارد و تعاریف به کار رفته در این گزارش در خصوص طول عمر، صرفاً تعاریف عملیاتی ناظر به این گزارش است. بر این اساس دسته‌بندی مذکور عبارت است از:

- پروژه‌های بسیار کوچک: کمتر از ۱۰۰ میلیون تومان اعتبار،
- پروژه‌های کوچک: بین ۱۰۰ میلیون تا ۱ میلیارد تومان اعتبار،
- پروژه‌های متوسط: بین ۱ تا ۵ میلیارد تومان اعتبار،
- پروژه‌های بزرگ: بین ۵ تا ۵۰ میلیارد تومان اعتبار،
- پروژه‌های بسیار بزرگ: بیش از ۵۰ میلیارد تومان اعتبار.

درنهایت، به‌منظور ارائه تحلیل‌های تکمیلی، ماتریس اولویت-اندازه برای هر استان به شکل زیر تهیه شده است:

جدول ۳. ماتریس اندازه-اولویت برحسب تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر استان

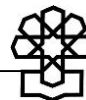
اندازه پروژه	اولویت پروژه					جمع
	اولویت ۱	اولویت ۲	اولویت ۳	اولویت ۴	اولویت ۵	
بسیار کوچک						
کوچک						
متوسط						
بزرگ						
بسیار بزرگ						
جمع						

مأخذ: همان.

۴-۱. محدودیت‌های مطالعه

گزارش حاضر مشابه بسیاری از پژوهش‌های مبتنی بر آمار و داده، مشمول سطحی از محدودیت‌های اجتناب‌ناپذیر بوده است. در ادامه به مهم‌ترین محدودیت‌ها اشاره شده است:

- این گزارش براساس مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸ انجام شده است. از این رو پروژه‌هایی که تا پیش از سال ۱۳۹۸ خاتمه یافته‌اند اساساً جایی در تحلیل حاضر ندارند.
- به دلیل کمبود اطلاعات و عدم دسترسی آسان به همه اطلاعات موجود، امکان ارائه یک بررسی صد درصدی و کامل وجود ندارد.
- برخی مصارف بودجه‌ای به دلیل ماهیت ملی آنها امکان تخصیص به استان‌ها را ندارند.
- قرار داشتن بخشی از پروژه‌های مورد بررسی در طبقه طرح‌های مستمر و ویژگی سالیانه بودن آنها، قضاوت در مورد تکرار پروژه‌های مذکور در بودجه‌های سنواتی را دشوار می‌کند.
- با توجه به اینکه مفهوم طرح در بُعد ملی و استانی باهم تفاوت‌هایی دارند و طرح در سطح ملی، مستقل و در سطح استان متأثر از چند پروژه است، امکان دارد طولانی شدن طول عمر یک پروژه از یک طرح منجر به طولانی شدن عمر طرح شود. درحالی که سایر پروژه‌های طرح مورد نظر ممکن است مدت‌ها قبل خاتمه یافته باشند.

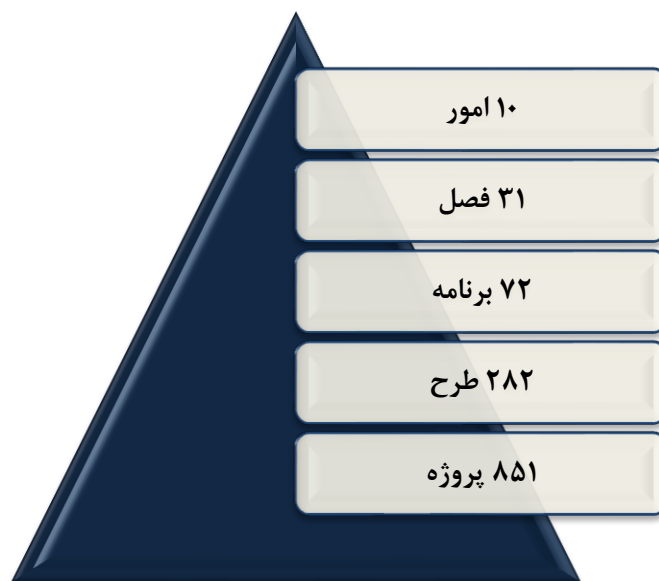

- برخی پروژه‌های جاری در استان‌ها محصول تصمیم‌گیری و سیاستگذاری‌های مسئولان استانی نبوده و به‌انحای مختلف و از محل منابع غیراستانی آغاز شده‌اند؛ از این‌رو نمی‌توان طولانی شدن آنها را به عملکرد استان نسبت داد.
- در خصوص توزیع جغرافیایی پروژه‌ها در سطح استان‌ها باید به این نکته دقت شود که در برخی موارد، مکان استراتژیک برای بارگذاری پروژه‌ها مرکز استان بوده و عملاً بخشی از عدم توازن در توزیع پروژه‌های عمرانی در سطح استان اجتناب‌ناپذیر است.
- از سال ۱۳۹۲ گزارش پیشرفت فیزیکی پروژه‌های عمرانی ارائه نشده و این موضوع می‌تواند تحلیل‌ها و پیشنهادهای ارائه شده در خصوص مواجهه با پروژه‌های مذکور را تا حدی دچار کاستی کند.

۲. طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین در سال ۱۳۹۸

با توجه به بررسی‌های صورت‌گرفته، در سال ۱۳۹۸ در استان قزوین، ۸۵۱ پروژه فعال در قالب ۲۸۲ طرح عمرانی وجود داشته است که ذیل ۱۰ امور، ۳۱ فصل و ۷۲ برنامه طبقه‌بندی شده‌اند. شایان توجه است که قدیمی‌ترین پروژه عمرانی استان از سال ۱۳۷۹ آغاز شده و صرفاً حدود ۲ دهه از شروع عملیات عمرانی آن گذشته است:

نمودار ۳. طبقه‌بندی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین

مأخذ: محاسبات تحقیق براساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

همچنین خلاصه‌ای از وضعیت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین در نمودار زیر گزارش شده است:

نمودار ۴. خلاصه وضعیت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین

مأخذ: همان.

۱-۲. بررسی موضوعی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین

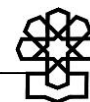
به‌منظور بررسی موضوعی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان، طرح‌های یادشده بر اساس امور، فصول و برنامه‌های مختلف، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است:

۱-۱-۲. بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین برحسب امور

طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین، در مجموع در قالب ۱۰ امور مختلف، تعریف شده‌اند که این امور عبارتند از:

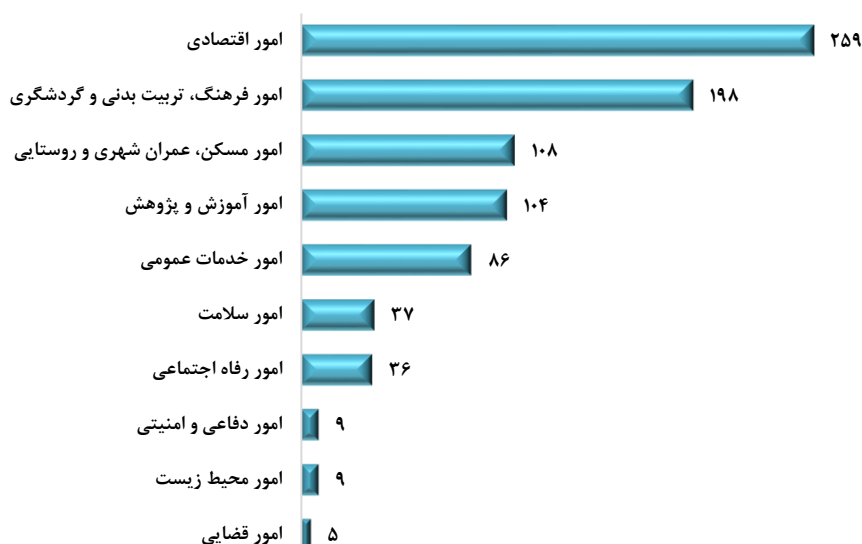
- امور اقتصادی
- امور مسکن، عمران شهری و روستایی
- امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری
- امور آموزش و پژوهش
- امور خدمات عمومی
- امور سلامت
- امور رفاه اجتماعی
- امور دفاعی و امنیتی
- امور قضایی
- امور محیط زیست

با توجه به بررسی‌های صورت‌گرفته، در استان قزوین، «امور اقتصادی»، «امور مسکن، عمران شهری و روستایی»

و «امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری» از جمله مهم‌ترین امور در برنامه‌ریزی طرح‌های عمرانی استان محسوب می‌شوند. همان‌گونه که در نمودار زیر مشخص است، از ۸۵۱ پروژه عمرانی استان قزوین، ۲۵۹ پروژه در قالب «امور اقتصادی»، ۱۹۸ پروژه در قالب «امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری» و ۱۰۸ پروژه در قالب «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» تعریف شده است که در مجموع بالغ بر ۶۶ درصد از کل پروژه‌های استان را دربرمی‌گیرند:

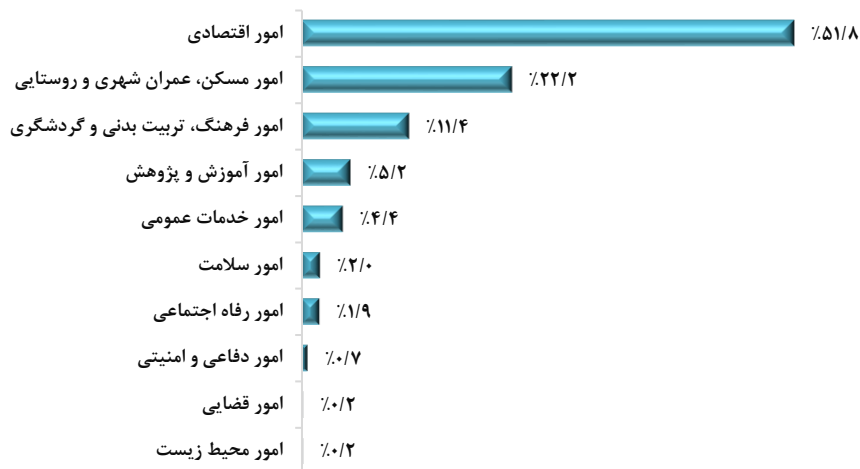
نمودار ۵. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برحسب امور مختلف در استان قزوین

مأخذ: همان.

در نمودار زیر، سهم امور مختلف از کل اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های عمرانی استان قزوین، نشان داده شده است. در این زمینه نیز مشاهده می‌شود «امور اقتصادی» به تنهایی ۵۱/۸ درصد از کل اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های عمرانی استان را به خود اختصاص داده است. همچنین «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» و «امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری» به ترتیب با سهم معادل ۲۲/۲ و ۱۱/۴ درصدی در رتبه‌های بعدی قرار گرفته‌اند. بر این اساس، در مجموع بیش از ۸۵ درصد از کل اعتبارات تخصیص یافته به طرح‌های عمرانی استان، به پروژه‌های ذیل سه امور فوق‌الذکر اختصاص داده شده است:

نمودار ۶. سهم امور مختلف از اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در استان قزوین

مأخذ: همان.

در نمودار زیر نیز، عمر متوسط پروژه‌های عمرانی مربوط به هریک از امور مختلف در استان قزوین در سال ۱۳۹۸ نشان داده شده است:

نمودار ۷. عمر متوسط پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین برحسب امور مختلف در سال ۱۳۹۸ (سال)

مأخذ: همان.

با توجه به اطلاعات ارائه شده در نمودار فوق، متوسط طول عمر کل پروژه‌های عمرانی استان در سال ۱۳۹۸، معادل ۳/۹ سال است. در «امور اقتصادی» که بیشترین سهم از تعداد پروژه‌ها و اعتبارات تخصیص یافته استان را به خود اختصاص داده است، میانگین طول عمر پروژه‌ها در سال ۱۳۹۸ معادل متوسط عمر کل پروژه‌های استان است. همچنین «امور رفاه اجتماعی» با طول عمر متوسط ۵/۳ سال، بیشترین میزان متوسط عمر پروژه‌ها را دارد. در جدول زیر، خلاصه‌ای از وضعیت تخصیص اعتبار به پروژه‌های عمرانی استان قزوین برحسب امور مختلف ارائه شده است:

جدول ۴. خلاصه وضعیت تخصیص اعتبار به پروژه‌های عمرانی استان قزوین بر حسب امور (میلیون ریال / درصد)

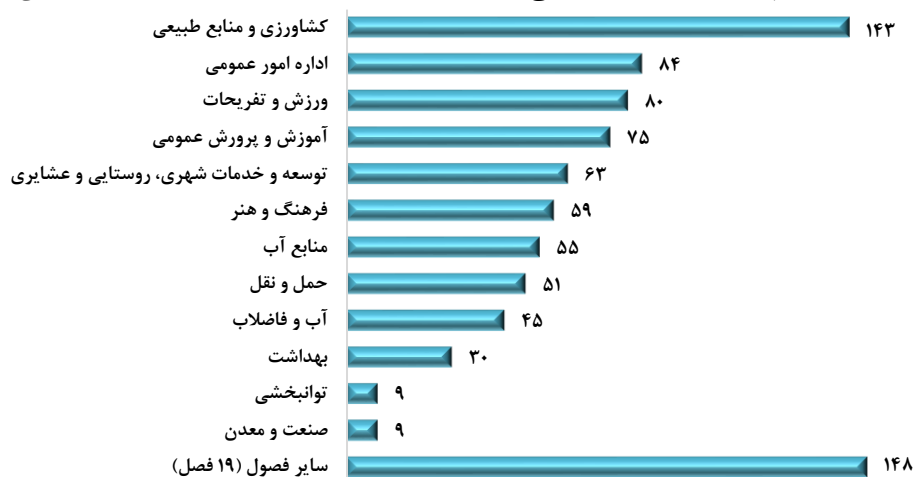
عنوان امور	عملکرد اعتبارات تا سال ۱۳۹۷	مصوب ۱۳۹۸	برآورد عملکرد سال ۱۳۹۸*	مجموع اعتبارات اختصاص یافته	برآورد سال‌های بعد	کل اعتبار پروژه	درصد تخصیص اعتبار
امور خدمات عمومی	۳۲۹.۲۹۸	۲۲۱.۸۹۵	۱۲۳.۳۷۴	۴۵۲.۶۷۱	۵۲۰.۲۱۸	۱.۰۷۱.۴۱۰	۴۲/۳
امور دفاعی و امنیتی	۵۶.۰۱۰	۲۸.۵۴۲	۱۵.۸۶۹	۷۱.۸۷۹	۴۲.۵۰۰	۱۲۷.۰۵۲	۵۶/۶
امور قضایی	۱۵.۹۶۶	۱۱.۳۴۰	۶.۳۰۵	۲۲.۲۷۱	۲۵.۱۰۰	۵۲.۴۰۶	۴۲/۵
امور اقتصادی	۴.۲۲۴.۳۳۶	۲۰.۱۲۸۵۷	۱.۱۱۹.۱۴۸	۵.۳۴۳.۴۸۴	۷.۹۸۷.۷۰۳	۱۴.۲۲۴.۸۹۶	۳۷/۶
امور محیط زیست	۶.۴۳۲	۲۴.۱۱۰	۱۳.۴۰۵	۱۹.۸۳۷	۳۴.۷۴۳	۶۵.۲۸۵	۳۰/۴
امور مسکن، عمران شهری و روستایی	۱.۷۱۵.۹۱۶	۱۰.۲۴.۲۶۲	۵۶۹.۴۹۰	۲.۲۸۵.۴۰۶	۳.۵۸۳.۷۱۱	۶.۳۲۳.۸۸۹	۳۶/۱
امور سلامت	۱۲۰.۵۸۷	۱۵۳.۲۶۲	۸۵.۲۱۴	۲۰۵.۸۰۱	۲۶۵.۸۶۶	۵۳۹.۷۱۵	۳۸/۱
امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری	۸۵۰.۵۹۹	۵۷۵.۲۷۵	۳۱۹.۸۵۳	۱.۱۷۰.۴۵۲	۱.۱۲۰.۶۷۹	۲.۵۴۶.۵۵۳	۴۶/۰
امور آموزش و پژوهش	۲۷۵.۶۷۰	۴۶۶.۴۷۰	۲۵۹.۳۵۷	۵۳۵.۰۲۸	۱.۵۵۹.۳۱۴	۲.۳۰۱.۴۵۴	۲۳/۲
امور رفاه اجتماعی	۱۶۷.۳۹۶	۵۷.۰۲۹	۳۱.۷۰۸	۱۹۹.۱۰۴	۱۴۷.۶۶۵	۳۷۲.۰۹۰	۵۳/۵
کل استان	۷.۷۶۲.۲۱۰	۴.۵۷۵.۰۴۲	۲.۵۴۳.۷۲۳	۱۰.۳۰۵.۹۳۳	۱۵.۲۸۷.۴۹۸	۲۷.۶۲۴.۷۵۰	۳۷/۳

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.
* بر اساس خلاصه گزارش تفریح بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور منتشره توسط دیوان محاسبات کشور، ضریب تخصیص اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۳۹۸ معادل ۵۵/۶ درصد بوده است. بنابراین میزان تخصیص اعتبار پروژه‌ها در سال یادشده بر اساس این ضریب برآورد شده است.

۲-۱-۲. بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین بر حسب فصل

طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین، در قالب ۳۱ فصل مختلف، تعریف شده‌اند. در این زمینه، فصل‌های «کشاورزی و منابع طبیعی»، «اداره امور عمومی» و «ورزش و تفریحات»، به ترتیب با ۱۴۳، ۸۴ و ۸۰ پروژه، بیشترین پروژه‌های عمرانی استان را به خود اختصاص داده‌اند و مجموعاً ۳۶/۱ درصد از ۸۵۱ پروژه استان را دربرگرفته‌اند. شایان ذکر است، ۱۹ فصل که سهم هر یک از آنها از کل اعتبارات تخصیص یافته استان، کمتر از ۱ درصد بوده است، در قالب طبقه «سایر فصول» تجمیع شده‌اند. این ۱۹ فصل، مجموعاً ۱۴۸ پروژه معادل ۱۷/۴ درصد از کل پروژه‌های عمرانی استان را شامل می‌شوند:

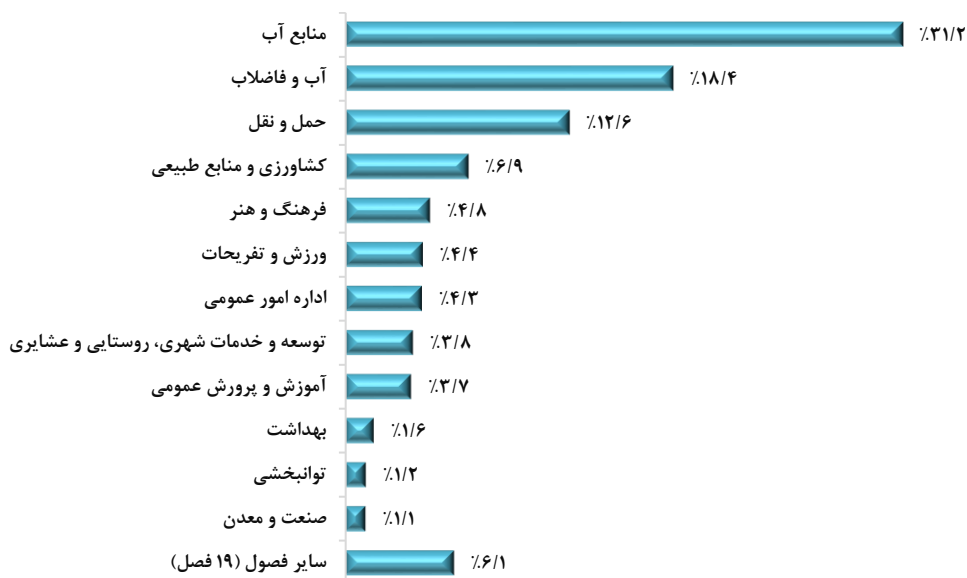
نمودار ۸. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بر حسب فصول مختلف در استان قزوین

مأخذ: همان.

در نمودار زیر، سهم فصول مختلف از کل اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های عمرانی استان قزوین نشان داده شده است. بر این اساس مشاهده می‌شود فصل «منابع آب» که صرفاً شامل ۵۵ پروژه معادل ۶/۵ درصد از کل پروژه‌های استان می‌شود، با سهم ۳۱/۲ درصدی از کل اعتبارات تخصیص یافته استان، در رتبه نخست قرار گرفته است. از این منظر، فصل‌های «آب و فاضلاب» و «حمل و نقل» به ترتیب با ۱۸/۴ درصد و ۱۲/۶ درصد سهم از کل اعتبارات عمرانی تخصیص یافته استان، در رتبه دوم و سوم قرار گرفته‌اند. همچنین ۹ فصل مهم دیگر که دربرگیرنده ۶۴/۹ درصد از پروژه‌های عمرانی استان هستند، ۳۱/۷ درصد از اعتبارات تخصیص یافته استان، سهم داشته‌اند و سهم سایر فصول (۱۹ فصل)، تنها ۶/۱ درصد بوده است:

نمودار ۹. سهم فصول مختلف از اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در استان قزوین

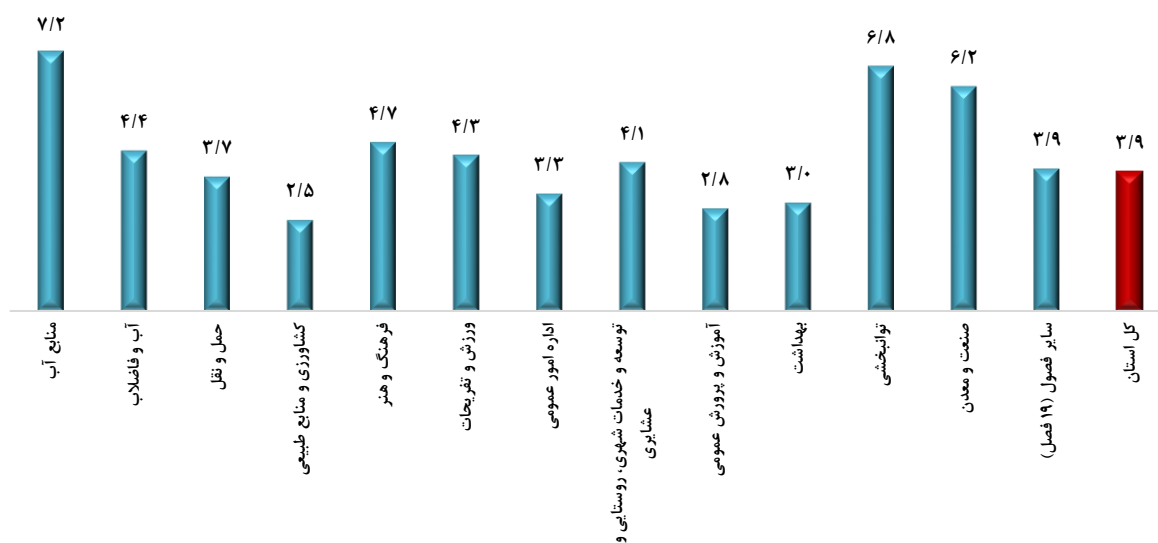

مأخذ: همان.

در نمودار زیر نیز، عمر متوسط پروژه‌های عمرانی مربوط به هر یک از فصول مختلف در استان قزوین در سال ۱۳۹۸ نشان داده شده است:

نمودار ۱۰. عمر متوسط پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین برحسب فصول مختلف در سال ۱۳۹۸ (سال)

مأخذ: همان.

با توجه به اطلاعات ارائه شده در نمودار فوق، متوسط طول عمر پروژه‌های مربوط به فصول «منابع آب» و «آب و فاضلاب» که بیشترین سهم از اعتبارات عمرانی تخصیص یافته استان را دارا می‌باشند، به ترتیب ۷/۲ و ۴/۴ سال است که نسبت به طول عمر متوسط کل پروژه‌های استان (۳/۹ سال) بالاتر است. شایان ذکر است، پس از فصل «منابع آب»، پروژه‌های مربوط به فصول «توانبخشی» و «صنعت و معدن» به ترتیب با متوسط طول عمر معادل ۶/۸ سال و ۶/۲ سال، قدیمی‌ترین پروژه‌های استان به شمار می‌روند.

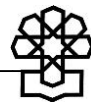
در جدول زیر، خلاصه‌ای از وضعیت تخصیص اعتبار به پروژه‌های عمرانی استان قزوین برحسب فصول مختلف ارائه شده است:

جدول ۵. خلاصه وضعیت تخصیص اعتبار به پروژه‌های عمرانی استان قزوین بر حسب فصل (میلیون ریال / درصد)

عنوان فصل	عملکرد اعتبارات تا سال ۱۳۹۷	مصوب ۱۳۹۸	برآورد عملکرد سال ۱۳۹۸*	مجموع اعتبارات اختصاص یافته	برآورد سال‌های بعد	کل اعتبار پروژه	درصد تخصیص اعتبار
فصل منابع آب	۲.۶۳۷.۴۸۲	۱.۰۴۷.۲۸۷	۵۸۲.۲۹۲	۳.۲۱۹.۷۷۴	۳.۹۶۳.۵۹۲	۷.۶۴۸.۳۶۲	۴۲/۱
فصل آب و فاضلاب	۱.۵۲۴.۵۸۳	۶۶۲.۸۰۶	۳۶۸.۵۲۰	۱.۸۹۳.۱۰۳	۲.۳۷۲.۶۱۱	۴.۵۵۹.۹۹۹	۴۱/۵
فصل حمل‌ونقل	۱.۰۱۰.۱۲۳	۵۱۱.۱۸۶	۲۸۴.۲۱۹	۱.۲۹۴.۳۴۲	۳.۲۷۶.۶۵۸	۴.۷۹۷.۹۶۷	۲۷/۰
فصل کشاورزی و منابع طبیعی	۴۹۴.۷۹۱	۳۸۹.۳۷۴	۲۱۶.۴۹۲	۷۱۱.۲۸۳	۴۴۴.۴۶۶	۱.۳۲۸.۶۳۱	۵۳/۵
فصل فرهنگ و هنر	۳۸۱.۶۹۱	۱۹۵.۰۰۲	۱۰۸.۴۲۱	۴۹۰.۱۱۲	۴۱۴.۰۷۰	۹۹۰.۷۶۳	۴۹/۵
فصل ورزش و تفریحات	۳۰۱.۳۵۳	۲۶۴.۳۵۳	۱۴۶.۹۸۰	۴۴۸.۳۳۳	۴۲۷.۵۰۲	۹۹۳.۲۰۸	۴۵/۱
فصل اداره امور عمومی	۳۲۳.۸۱۱	۲۱۶.۲۳۵	۱۲۰.۲۲۷	۴۴۴.۰۳۸	۵۰۵.۶۳۴	۱.۰۴۵.۶۸۰	۴۲/۵
فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری	۱۹۱.۳۳۳	۳۶۱.۴۵۶	۲۰۰.۹۷۰	۳۹۲.۳۰۳	۱.۲۱۱.۱۰۰	۱.۷۶۳.۸۸۹	۲۲/۲
فصل آموزش و پرورش عمومی	۱۷۰.۶۰۵	۳۷۸.۲۶۳	۲۱۰.۳۱۴	۳۸۰.۹۱۹	۱.۴۰۵.۰۸۰	۱.۹۵۳.۹۴۸	۱۹/۵
فصل بهداشت	۹۴.۸۷۴	۱۲۷.۴۶۲	۷۰.۸۶۹	۱۶۵.۷۴۳	۲۳۷.۰۳۸	۴۵۹.۳۷۴	۳۶/۱
فصل توانبخشی	۱۰۵.۵۰۸	۲۶.۶۹۷	۱۴.۸۴۴	۱۲۰.۳۵۱	۲۳.۶۰۰	۱۵۵.۸۰۵	۷۷/۲
فصل صنعت و معدن	۸۱.۷۷۰	۶۴.۹۰۰	۳۶.۰۸۴	۱۱۷.۸۵۴	۳۰۲.۹۸۶	۴۴۹.۶۵۶	۲۶/۲
فصل دین و مذهب	۷۰.۰۹۵	۵۴.۹۷۰	۳۰.۵۶۳	۱۰۰.۶۵۸	۱۱۰.۰۴۷	۲۳۵.۱۱۲	۴۲/۸
فصل آموزش فنی و حرفه‌ای و مهارت‌آموزی	۳۸.۸۶۰	۶۰.۶۱۵	۳۳.۷۰۲	۷۲.۵۶۱	۱۵۴.۲۳۴	۲۵۳.۷۰۹	۲۸/۶
فصل میراث فرهنگی	۴۲.۸۶۱	۴۱.۷۵۰	۲۳.۲۱۳	۶۶.۰۷۴	۱۴۵.۲۶۰	۲۲۹.۸۷۱	۲۸/۷
فصل امداد و نجات	۴۹.۰۳۲	۲۰.۰۰۰	۱۱.۱۲۰	۶۰.۱۵۲	۹۵.۸۵۰	۱۶۴.۸۸۲	۳۶/۵
فصل آموزش عالی	۴۹.۸۵۶	۱۰.۸۲۲	۶۰.۱۷	۵۵.۸۷۳	۰	۶۰.۶۷۸	۹۲/۱
فصل گردشگری	۵۰.۱۰۴	۸.۵۵۰	۴.۷۵۴	۵۴.۸۵۸	۱۲.۴۰۰	۷۱.۰۵۴	۷۷/۲
فصل حفظ نظم و امنیت عمومی	۴۵.۲۲۹	۱۷.۰۵۵	۹.۴۸۳	۵۴.۷۱۲	۴۱.۰۰۰	۱۰۳.۲۸۴	۵۳/۰
فصل درمان	۲۵.۷۱۳	۲۵.۸۰۰	۱۴.۳۴۵	۴۰.۰۵۸	۲۸.۸۲۸	۸۰.۳۴۱	۴۹/۹
فصل پژوهش‌های توسعه‌ای	۱۶.۳۵۰	۱۶.۷۷۰	۹.۳۲۴	۲۵.۶۷۴	۰	۳۳.۱۲۰	۷۷/۵
فصل اداره امور قضایی	۱۵.۹۶۶	۱۱.۳۴۰	۶.۳۰۵	۲۲.۲۷۱	۲۵.۱۰۰	۵۲.۴۰۶	۴۲/۵
فصل حمایتی	۱۲.۸۵۶	۱۰.۳۳۲	۵.۷۴۵	۱۸.۶۰۰	۲۸.۲۱۵	۵۱.۴۰۳	۳۶/۲
فصل دفاع	۱۰.۷۸۱	۱۱.۴۸۷	۶.۳۸۷	۱۷.۱۶۸	۱.۵۰۰	۲۳.۷۶۸	۷۲/۲
فصل حفاظت از گونه‌های زیستی	۵.۵۲۴	۲۰.۱۱۰	۱۱.۱۸۱	۱۶.۷۰۵	۲۵.۵۰۳	۵۱.۱۳۷	۳۲/۷
فصل تحقیق و توسعه در امور خدمات عمومی	۵.۴۸۶	۵.۶۶۰	۳.۱۴۷	۸.۶۳۳	۱۴.۵۸۴	۲۵.۷۳۰	۳۳/۶
فصل صنایع دستی	۴.۱۹۵	۴.۰۰۰	۲.۲۲۴	۶.۴۱۹	۱۱.۴۰۰	۱۹.۵۹۵	۳۲/۸
فصل رسانه	۳۰۰	۶.۶۵۰	۳.۶۹۷	۳.۹۹۷	۰	۶.۹۵۰	۵۷/۵
فصل کاهش آلودگی	۶۲۷	۳۰۰۰	۱.۶۶۸	۲.۲۹۵	۶۶۰۰	۱۰.۲۲۷	۲۲/۴
فصل مدیریت پسماند	۲۸۱	۱۰۰۰	۵۵۶	۸۳۷	۲.۶۴۰	۳.۹۲۱	۲۱/۳
فصل تحقیق و توسعه در امور اقتصادی	۱۷۰	۱۱۰	۶۱	۲۳۱	۰	۲۸۰	۸۲/۶
کل استان	۷.۷۶۲.۲۱۰	۴.۵۷۵.۰۴۲	۲.۵۴۳.۷۲۳	۱۰.۳۰۵.۹۳۳	۱۵.۲۸۷.۴۹۸	۲۷.۶۲۴.۷۵۰	۳۷/۳

مأخذ: همان.

* بر اساس خلاصه گزارش تفریغ بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور منتشره توسط دیوان محاسبات کشور، ضریب تخصیص اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۳۹۸ معادل ۵۵/۶ درصد بوده است. بنابراین میزان تخصیص اعتبار پروژه‌ها در سال یادشده بر اساس این ضریب برآورد شده است.

بر اساس اطلاعات مندرج در جدول فوق، نسبت تخصیص اعتبار فصل «منابع آب» که به تنهایی ۳۱/۲ درصد کل اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های عمرانی استان قزوین را به خود اختصاص داده، معادل ۴۲/۱ درصد است. از این رو، بیش از نیمی از اعتبارات مورد نیاز پروژه‌های عمرانی فصل یادشده، تخصیص داده نشده است. فصل «آب و فاضلاب» نیز با برخورداری از نسبت تخصیص اعتبار ۴۱/۵ درصدی، وضعیتی تقریباً مشابه دارد. لیکن وضعیت تخصیص اعتبار سومین فصل عمرانی مهم استان (حمل و نقل) بسیار نامساعدتر بوده و صرفاً ۲۷ درصد از اعتبارات مورد نیاز این فصل تخصیص داده شده است.

۳-۱-۲. بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین برحسب برنامه

طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین، در قالب ۷۲ برنامه مختلف، تعریف شده‌اند. در این میان، ۱۰ برنامه دربرگیرنده ۳۳۴ پروژه عمرانی استان هستند و در مجموع ۷۶/۶ درصد از اعتبارات عمرانی تخصیص یافته استان را به خود اختصاص داده‌اند. به این ترتیب، ۶۲ برنامه دیگر استان، ضمن شامل شدن ۵۱۷ پروژه عمرانی، صرفاً ۲۳/۴ درصد از اعتبارات عمرانی تخصیص یافته استان سهم داشته‌اند. در این خصوص، تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین برحسب برنامه‌های مختلف در نمودار زیر نشان داده شده است:

نمودار ۱۱. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برحسب برنامه‌های مختلف در استان قزوین

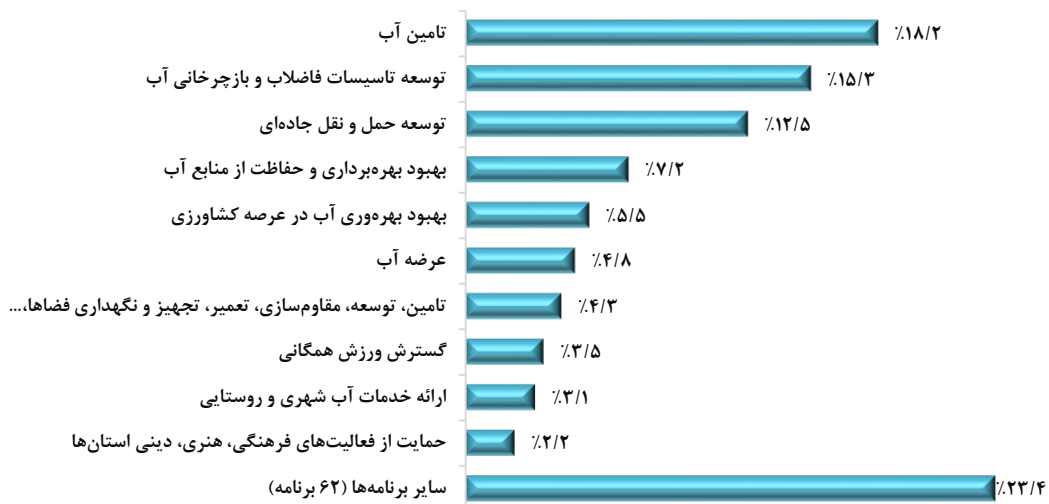
مأخذ: همان.

همان گونه که در نمودار فوق مشخص است، در استان قزوین، ۲ برنامه «تامین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات (فصل اداره امور عمومی - امور خدمات عمومی)» و «گسترش ورزش همگانی» به ترتیب با دربرگرفتن ۸۳ و ۶۴ پروژه عمرانی، مهم‌ترین برنامه‌های استان از منظر تعداد پروژه هستند و بیشترین پروژه‌های استان را به خود اختصاص داده‌اند.

همچنین در نمودار زیر، سهم برنامه‌های مختلف از کل اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های عمرانی استان قزوین نشان داده شده است. در این زمینه مشاهده می‌شود ۱۸/۲ درصد از اعتبارات عمرانی تخصیص یافته استان به برنامه

«تأمین آب» اختصاص داده شده است. از این منظر برنامه‌های «توسعه تأسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب» و «توسعه حمل‌ونقل جاده‌ای» به ترتیب با سهم ۱۵/۳ و ۱۲/۵ درصد در رتبه‌های دوم و سوم قرار گرفته‌اند:

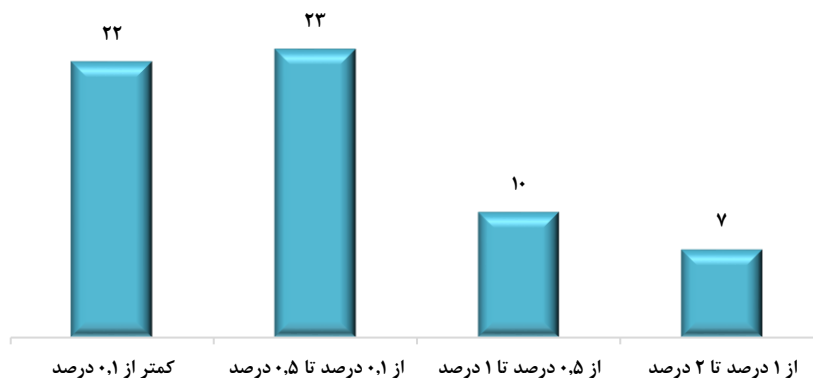
نمودار ۱۲. سهم برنامه‌های مختلف از اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در استان قزوین

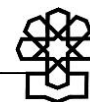
مأخذ: همان.

شایان ذکر است در میان ۶۲ برنامه استان که بر اساس اطلاعات مندرج در نمودار فوق، مجموعاً ۲۳/۴ درصد از اعتبارات تخصیص یافته استان سهم داشته‌اند، سهم ۲۲ برنامه بسیار ناچیز و کمتر از ۰/۱ درصد بوده است. ۲۳ برنامه بین ۰/۱ تا ۰/۵ درصد سهم و ۱۰ برنامه نیز بین ۰/۵ تا ۱ درصد سهم داشته‌اند. در نهایت، سهم ۷ برنامه از ۶۲ برنامه یادشده بین ۱ تا ۲ درصد بوده است:

نمودار ۱۳. بررسی وضعیت سهم ۶۲ برنامه کم‌اهمیت استان قزوین از کل اعتبارات تخصیص یافته استان (تعداد برنامه)

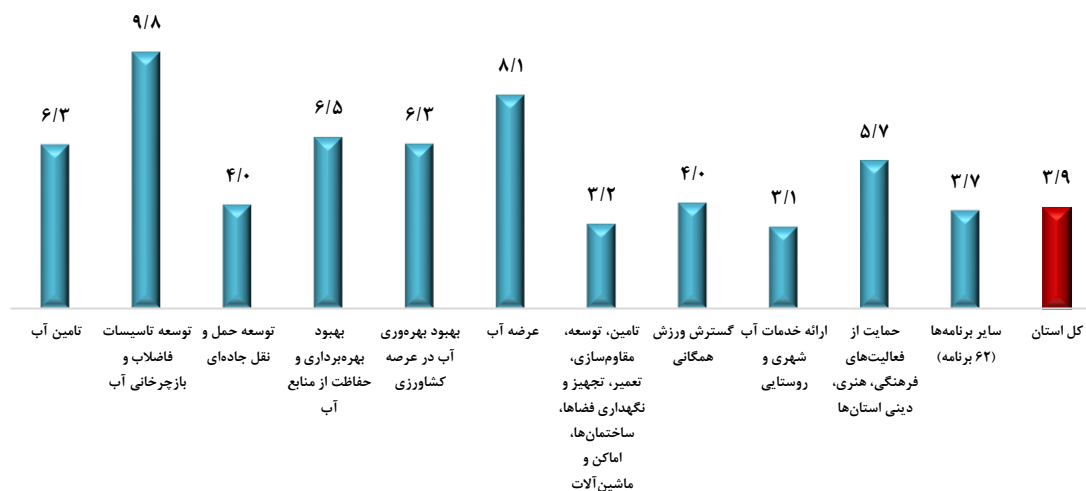

مأخذ: همان.

در نمودار زیر، عمر متوسط پروژه‌های عمرانی مربوط به هریک از برنامه‌های مختلف در استان قزوین در سال ۱۳۹۸ نشان داده شده است:

نمودار ۱۴. عمر متوسط پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین برحسب برنامه‌های مختلف در سال ۱۳۹۸ (سال)

مأخذ: همان.

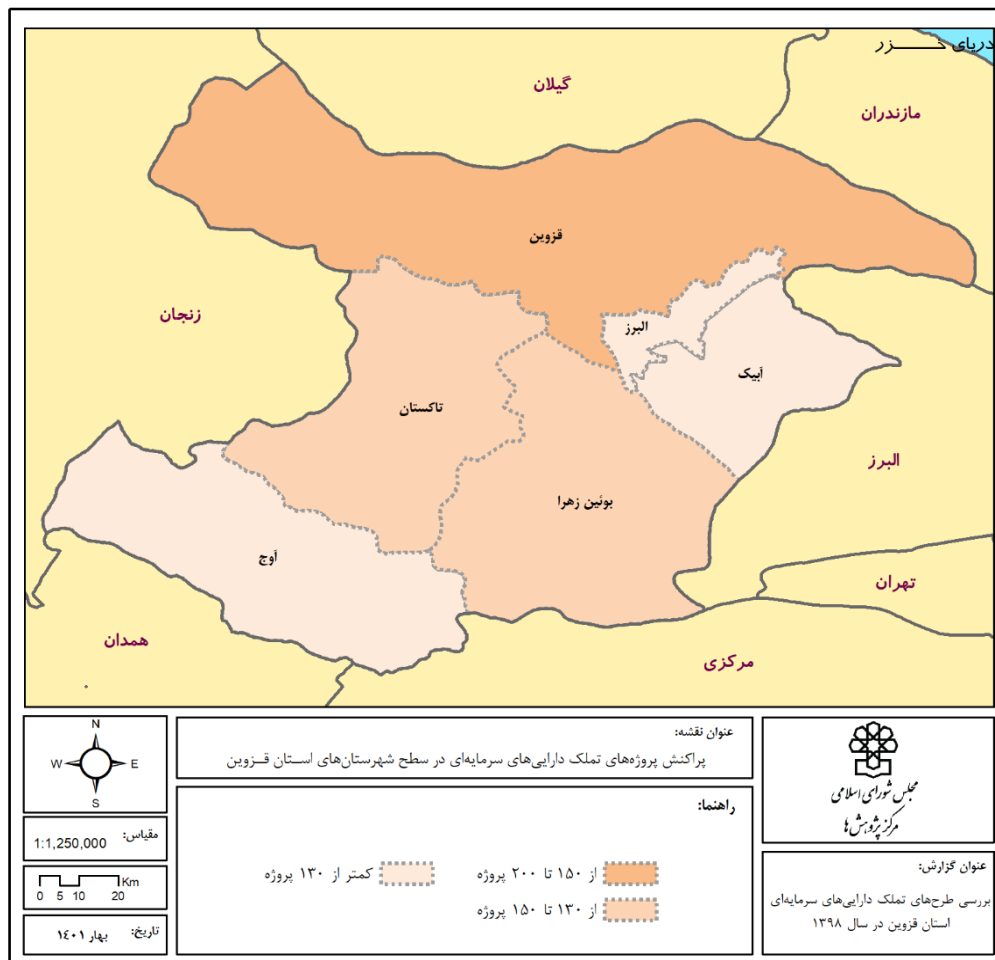
با توجه به اطلاعات ارائه‌شده در نمودار فوق، ملاحظه می‌شود برنامه‌های «توسعه تاسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب»، «عرضه آب» و «بهبود بهره‌برداری و حفاظت از منابع آب»، بیشترین متوسط طول عمر را در میان برنامه‌های عمرانی استان قزوین دارند.

خلاصه وضعیت تخصیص اعتبار به پروژه‌های عمرانی استان قزوین برحسب برنامه‌های مختلف در پیوست گزارش ارائه شده است. براساس اطلاعات مندرج در جدول پیوست، نسبت تخصیص اعتبار برنامه «تامین آب» که به‌تنهایی بیش از ۱۸ درصد کل اعتبارات تخصیص‌یافته به پروژه‌های عمرانی استان قزوین را به‌خود اختصاص داده ۵۲/۲ درصد است. همچنین وضعیت تخصیص اعتبار ۹ برنامه مهم دیگر استان بین ۲۶/۸ تا ۶۵/۹ درصد متغیر می‌باشد.

شایان ذکر است، ۳ برنامه استان شامل «اکتشاف باستان‌شناختی و تاریخی»، «فضاهای آموزشی و کمک‌آموزشی» و «پژوهش‌های کاربردی (فصل تحقیق و توسعه در امور اقتصادی)» که از منظر درصد تخصیص اعتبار، از وضعیت نسبتاً مساعدی برخوردارند و بیش از ۸۰ درصد از اعتبار مورد نیاز آنها تخصیص یافته است، در استان قزوین چندان با اهمیت محسوب نمی‌شوند و ضمن آنکه فقط ۴ پروژه از ۸۵۱ پروژه عمرانی استان را شامل می‌شوند، مجموع اعتبار پیش‌بینی شده برای آنها، صرفاً ۰/۲۳ درصد از کل اعتبار پیش‌بینی شده برای پروژه‌های عمرانی استان را تشکیل می‌دهد.

۲-۲. بررسی جغرافیایی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین در سطح شهرستان‌های استان
استان قزوین ۶ شهرستان دارد و پروژه‌های عمرانی استان در سطح این شهرستان‌ها پراکنده شده‌اند. در نقشه زیر،
توزیع جغرافیایی پروژه‌های استان در سطح شهرستان‌ها نشان داده شده است:

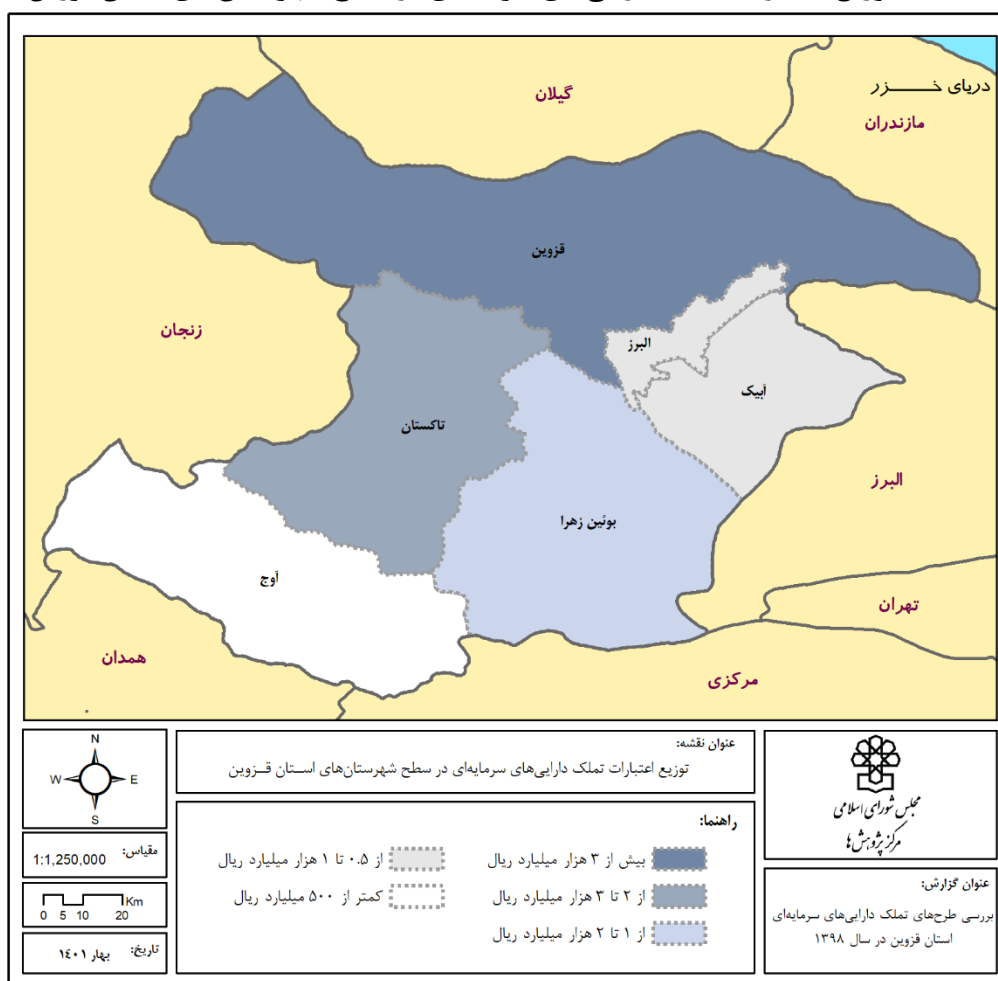
نقشه ۱. پراکنش پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سطح شهرستان‌های استان قزوین

مأخذ: ترسیم‌شده براساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

شایان ذکر است، از میان ۸۵۱ پروژه استان ۵۹ پروژه به صورت بین‌شهرستانی هستند که به دلیل اجرای آنها در سطح بیش از یک شهرستان، تحت عنوان پروژه‌های «سطح استان» نامیده شده‌اند و در ترسیم نقشه‌های این بخش از مطالعه لحاظ نشده‌اند. به هر حال از منظر توزیع جغرافیایی پروژه‌ها، در استان قزوین، بیشترین تعداد پروژه در شهرستان «قزوین» تعریف شده است. لیکن از این منظر، عدم تعادل شدیدی میان شهرستان‌های استان مشاهده نمی‌شود. در نقشه زیر، میزان توزیع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سطح شهرستان‌های استان نشان داده شده است. به این ترتیب ملاحظه می‌شود شهرستان‌های «قزوین»، «تاکستان» و «بوئین زهرا»، با اختلافی نسبتاً قابل توجه نسبت به سایر شهرستان‌ها، بیشترین سهم از اعتبارات تخصیص‌یافته استان را دارند. این موضوع در رنگ‌بندی نقشه زیر نیز قابل مشاهده است.

نقشه ۲. توزیع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سطح شهرستان‌های استان قزوین

مأخذ: همان.

همچنین در جدول زیر، وضعیت پروژه‌های عمرانی استان به تفکیک شهرستان‌ها گزارش شده است. بر این اساس، درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها که به نوعی بیانگر میزان پیشرفت فیزیکی آنها نیز می‌باشد،^۱ در سطح شهرستان‌های استان مساعد نبوده و بین ۲۲ تا ۴۸ درصد متغیر است. در این خصوص، پروژه‌های شهرستان‌های «البرز»، «آبیک» و «اوج» به ترتیب با ۲۲/۶ درصد، ۲۳/۲ درصد و ۲۹/۴ درصد تخصیص اعتبار، کمترین میزان درصد تخصیص اعتبار را در میان شهرستان‌های استان داشته‌اند. از سوی دیگر، شهرستان «بوئین زهرا» و پروژه‌های «سطح استان» به ترتیب با ۴۷/۶ و ۴۳/۷ درصد تخصیص اعتبار، بیشترین درصد تخصیص اعتبار را دارند:

۱. شایان توجه است ارائه گزارش پیشرفت فیزیکی پروژه‌های عمرانی توسط سازمان برنامه و بودجه کشور از سال ۱۳۹۲ متوقف شده است.

جدول ۶. خلاصه وضعیت پروژه‌های عمرانی استان قزوین به تفکیک شهرستانها (میلیون ریال / درصد)

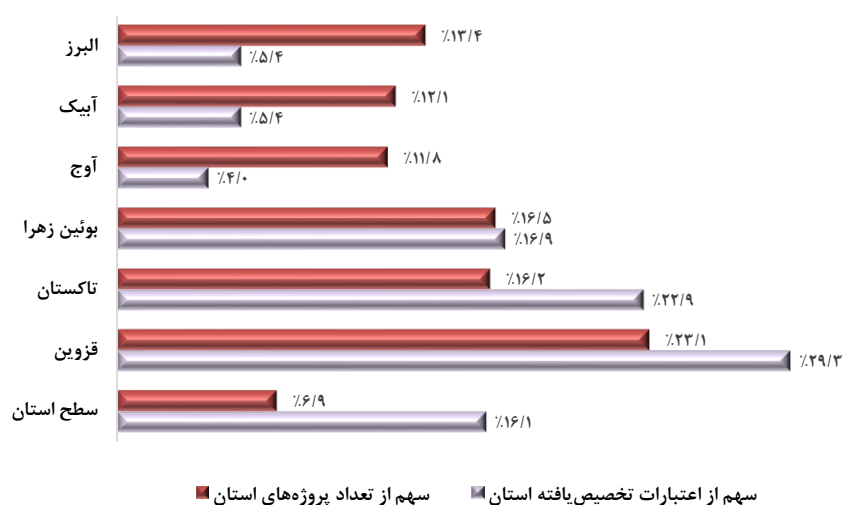
شهرستان	تعداد پروژه	مجموع اعتبارات اختصاص یافته به پروژه‌ها	برآورد اعتبار سال‌های بعد پروژه‌ها	کل اعتبار پروژه‌ها	درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها
آبیک	۱۰۳	۵۵۶.۵۹۴	۱.۶۶۸.۹۷۹	۲.۴۰۱.۱۸۳	۲۳/۲
آوج	۱۰۰	۴۱۰.۹۴۸	۸۸۲.۹۳۳	۱.۳۹۵.۶۳۱	۲۹/۴
البرز	۱۱۴	۵۵۶.۱۷۸	۱.۷۰۲.۹۴۹	۲.۴۵۸.۰۰۴	۲۲/۶
بوئین زهرا	۱۴۰	۱.۷۴۱.۳۸۹	۱.۶۶۵.۴۳۳	۳.۴۰۶.۸۲۲	۴۷/۶
تاکستان	۱۳۸	۲.۳۶۲.۲۳۱	۳.۱۸۱.۰۳۵	۵.۵۴۳.۲۶۶	۳۹/۶
قزوین	۱۹۷	۳.۰۲۲.۴۴۲	۴.۳۴۱.۷۳۹	۷.۳۶۴.۱۸۱	۳۸/۰
سطح استان (بین شهرستانی)	۵۹	۱.۶۵۶.۱۵۱	۱.۸۴۴.۴۳۰	۳.۵۰۰.۵۸۱	۴۳/۷
کل استان	۸۵۱	۱۰.۳۰۵.۹۳۳	۱۵.۲۸۷.۴۹۸	۲۵.۵۹۳.۴۳۱	۳۷/۳

مأخذ: همان.

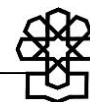
شایان ذکر است، متوسط درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های عمرانی شهرستان‌های استان قزوین چندان قابل توجه نیست؛ به گونه‌ای که این نسبت برای هیچ‌یک از شهرستان‌های استان به ۵۰ درصد نرسیده است. این موضوع از پیشرفت نه چندان مطلوب پروژه‌های یادشده در سطح شهرستان‌های استان حکایت دارد.

به‌منظور تشریح بهتر وضعیت پروژه‌های عمرانی استان قزوین در سطح شهرستان‌ها در نمودار زیر سهم هریک از شهرستان‌های استان از تعداد پروژه‌ها و اعتبارات عمرانی تخصیص یافته کل استان نشان داده شده است. به این ترتیب ملاحظه می‌شود بالغ بر ۲۹ درصد از کل اعتبارات عمرانی تخصیص یافته استان به شهرستان «قزوین» تعلق یافته؛ این شهرستان ۲۳/۱ درصد از تعداد کل پروژه‌های عمرانی استان را به خود اختصاص داده است:

نمودار ۱۵. سهم شهرستان‌های استان قزوین از تعداد پروژه‌ها و اعتبارات تخصیص یافته استان

مأخذ: همان.

در جدول زیر، وضعیت درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های عمرانی شهرستان‌های استان قزوین نشان داده شده است. همان‌گونه که در جدول مشخص است، از ۲۱۵ پروژه عمرانی با درصد تخصیص اعتبار کمتر از ۲۰ درصد، ۴۱ پروژه مربوط به شهرستان «البرز»، ۴۰ پروژه مربوط به شهرستان «بوئین زهرا» و ۳۷ پروژه مربوط به شهرستان «قزوین» می‌باشد. همچنین در میان ۷۱ پروژه با درصد تخصیص بیش از ۸۰ درصد، بیشترین پروژه‌ها مربوط به شهرستان‌های «قزوین»، «بوئین زهرا» و «تاکستان» بوده است:

جدول ۸. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شهرستان‌های استان قزوین بر حسب درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها

درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها					تعداد پروژه	شهرستان
کمتر از ۲۰ درصد	بین ۲۰ تا ۴۰ درصد	بین ۴۰ تا ۶۰ درصد	بین ۶۰ تا ۸۰ درصد	۸۰ درصد و بیشتر		
۴۱	۴۱	۱۷	۱۰	۵	۱۱۴	البرز
۲۹	۴۴	۱۶	۱۰	۴	۱۰۳	آبیک
۲۷	۴۵	۱۴	۹	۵	۱۰۰	آوج
۴۰	۴۷	۲۵	۱۶	۱۲	۱۴۰	بوئین زهرا
۳۳	۵۱	۲۳	۲۰	۱۱	۱۳۸	تاکستان
۳۷	۷۱	۳۴	۲۹	۲۶	۱۹۷	قزوین
۸	۱۸	۱۷	۸	۸	۵۹	سطح استان
۲۱۵	۳۱۷	۱۴۶	۱۰۲	۷۱	۸۵۱	جمع استان

مأخذ: همان.

در جدول زیر، وضعیت عمر پروژه‌های عمرانی شهرستان‌های استان، مورد بررسی قرار گرفته است. بر اساس اطلاعات مندرج در این جدول، بیشترین تعداد پروژه‌های با عمر کمتر از ۵ سال، مربوط به شهرستان‌های «قزوین»، «بوئین زهرا» و «تاکستان» می‌باشد. همچنین در سال ۱۳۹۸ در استان قزوین، ۱ پروژه بیش از ۲۰ سال و ۱۰ پروژه بین ۱۵ تا ۲۰ سال عمر داشته‌اند و ۲ شهرستان «بوئین زهرا» و «تاکستان»، دارای بیشترین پروژه‌ها با عمر طولانی می‌باشند:

جدول ۱. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شهرستان‌های استان قزوین بر حسب عمر پروژه

عمر پروژه‌ها در سال ۱۳۹۸					تعداد پروژه	شهرستان
کمتر از ۵ سال	۵ تا ۱۰ سال	۱۰ تا ۱۵ سال	۱۵ تا ۲۰ سال	۲۰ سال و بیشتر		
۸۸	۱۸	۷	۱	۰	۱۱۴	البرز
۸۱	۱۱	۱۱	۰	۰	۱۰۳	آبیک
۸۶	۱۴	۰	۰	۰	۱۰۰	آوج
۱۰۸	۱۸	۱۱	۲	۱	۱۴۰	بوئین زهرا
۱۰۱	۲۴	۱۰	۳	۰	۱۳۸	تاکستان
۱۳۵	۳۸	۲۲	۲	۰	۱۹۷	قزوین
۴۵	۴	۸	۲	۰	۵۹	سطح استان
۶۴۴	۱۲۷	۶۹	۱۰	۱	۸۵۱	جمع استان

مأخذ: همان.

۳-۲. ارزیابی طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین^۱

یکی از معضلات پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در کشور، طولانی شدن عمر پروژه‌ها و عدم حصول نتایج مورد انتظار از طرح‌های عمرانی در یک بازه زمانی منطقی، علی‌رغم صرف منابع قابل توجه است. مدت زمان طولانی اجرای برخی طرح‌های عمرانی، علاوه بر هدردهی منابع سرمایه‌ای کشور، آثاری بر میزان برنامه‌پذیری فرایند توسعه اقتصادی کشور برجای خواهد گذاشت. به عبارت دیگر، طولانی شدن عمر پروژه‌های عمرانی یک استان بدین معناست که بخشی از برنامه‌های عمران و توسعه استان بر موضوعاتی متمرکز است که سال‌ها پیش برنامه‌ریزی شده‌اند. بنابراین نوعی وابستگی به مسیر طی شده در تخصیص منابع مالی مشاهده می‌گردد و بخش قابل ملاحظه‌ای از منابع عمرانی استان، بدون توجه به اصول و مبانی آمایش سرزمین و نیازها و مقتضیات روز استان صرف پروژه‌هایی می‌شود که گاه بیش از یک دهه پیش برنامه‌ریزی و آغاز شده‌اند.

از این رو، در بررسی و تحلیل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر استان، ارزیابی عمر طرح‌ها متناسب با درصد تخصیص اعتبار مورد نیاز طرح، به منظور ایجاد «مبنای مناسبی برای تصمیم‌گیری» در خصوص طرح‌های یادشده حائز اهمیت است. از این رو در این بخش از مطالعه، پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین در قالب یک تحلیل دوبعدی مبتنی بر طول عمر و درصد تخصیص اعتبار، مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرند. نتایج این ارزیابی می‌تواند حائز نکات با اهمیتی در خصوص اولویت‌بندی طرح‌های عمرانی استان و تصمیم‌گیری در خصوص آینده آنها باشد.

در این راستا، با ارزیابی دوبعدی پروژه‌های عمرانی استان قزوین، می‌توان این پروژه‌ها را در ۵ طبقه کلی جای داد که تصمیم‌گیری و نحوه عمل در خصوص پروژه‌های هر طبقه می‌تواند متفاوت باشد. ۵ طبقه یادشده به ترتیب اولویت برای تصمیم‌گیری و اقدام بر مبنای تحلیل طول عمر - درصد تخصیص، به شرح زیر است:

- **پروژه‌های با طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد)**

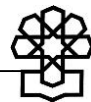
این پروژه‌ها بیشترین اثر مخرب را بر فرایند برنامه‌ریزی توسعه دارند زیرا مدت زمان طولانی از آغاز اجرای آنها گذشته است و با توجه به پیشرفت اندک، نمی‌توان چشم‌انداز کوتاه‌مدتی برای اتمام آنها متصور بود. از این رو پروژه‌های یادشده در اولویت تصمیم‌گیری و تعیین تکلیف قرار دارند. در این راستا ضروری است ضمن نظارت و بررسی دقیق این گروه از پروژه‌ها و آسیب‌شناسی علل تأخیر، در خصوص توقف، اصلاح یا اتمام پروژه تصمیم‌گیری شود.

- **پروژه‌های با طول عمر متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)**

پروژه‌های با طول عمر متوسط و بیشتر و تخصیص اعتبار بالا نیز با توجه به مدت طولانی فرایند اجرایی آنها در اولویت بعدی قرار دارند. در خصوص این پروژه‌ها به دلیل تخصیص بخش قابل توجهی از اعتبار مورد نیاز پروژه، گزینه توقف چندان مطرح نیست. از این رو پیشنهاد می‌شود پس از نظارت و بررسی دقیق پروژه و آسیب‌شناسی علل تأخیر، در خصوص اتمام یا اصلاح پروژه در بازه زمانی بسیار کوتاه، تصمیم فوری اتخاذ شود.

۱. اگرچه بخشی از پروژه‌های مورد بررسی در طبقه طرح‌های مستمر قرار می‌گیرند، اما به نظر می‌رسد مستمر بودن طرح‌ها از ضرورت نظارت بر نحوه تخصیص منابع نخواهد کاست. بنابراین در این قسمت از مطالعه همه پروژه‌ها اعم از مستمر و غیرمستمر مورد توجه و واکاوی قرار گرفته است.

بدیهی است همه تحلیل‌های ارائه شده در خصوص عمر پروژه از منظر بودجه است و با طول عمر سازه‌های عمرانی ارتباطی ندارد.

• پروژه‌های با طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)
این گروه از پروژه‌ها، در ظاهر از وضعیت مناسبی نسبت به سایر گروه‌ها برخوردارند زیرا در یک بازه زمانی اندک، بخش قابل توجهی از اعتبار مورد نیاز آنها تخصیص داده شده است. بنابراین مهم‌ترین اقدام در خصوص این گروه، تخصیص اعتبار باقیمانده و اتمام پروژه می‌باشد.

• پروژه‌های با طول عمر متوسط (۱۰ تا ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد) یا طول عمر متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط (۴۰ تا ۸۰ درصد)

این گروه از پروژه‌ها، شرایط بینابینی نسبت به دو گروه نخست دارند اما با توجه به شرایط متعادل‌تر آنها از منظر عمر و درصد تخصیص در اولویت چهارم قرار گرفته‌اند. بنابراین، نظارت و بررسی دقیق پروژه‌ها، آسیب‌شناسی علل تأخیر برای پروژه‌های قدیمی‌تر و تصمیم‌گیری در خصوص توقف، اصلاح یا اتمام پروژه، مهم‌ترین اقدامات مورد نیاز برای آنها محسوب می‌شود.

• پروژه‌های با طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط و کمتر (کمتر از ۸۰ درصد)
طول عمر این پروژه‌ها به‌گونه‌ای است که هنوز انحراف جدی در خصوص میزان پیشرفت پروژه رخ نداده است؛ اگرچه درصد تخصیص پایین بخشی از پروژه‌های این گروه می‌تواند در سال‌های آتی نگران‌کننده باشد. از این رو پیشنهاد می‌شود در خصوص پروژه‌های عمرانی گروه پنجم، نظارت جدی با هدف پیشگیری از انحراف فرایند اجرایی صورت پذیرد.^۱

بر این اساس، در نمودار زیر، نحوه طبقه‌بندی پروژه‌های عمرانی استان قزوین و اقدامات مورد نیاز در خصوص هر طبقه به تصویر کشیده شده است:

نمودار ۱۶. طبقه‌بندی پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین و اقدامات مورد نیاز هر طبقه

مأخذ: نتایج تحقیق.

۱. اولویت‌بندی و اقدامات پیشنهادی در این دسته‌بندی، صرفاً بر مبنای دو شاخص عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه صورت پذیرفته تا تصویری کلی از وضعیت پروژه‌های استان و اقدامات احتمالی مورد نیاز به دست آید. بدیهی است تصمیم‌گیری نهایی در خصوص سرانجام پروژه‌های یادشده منوط به بررسی دقیق آنها و مشاوره با دست‌اندرکاران هر پروژه و متخصصان امر است.

با عنایت به مطالب فوق‌الذکر، در جدول زیر، طبقه‌بندی پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین در قالب ماتریس عمر - درصد تخصیص اعتبار و تعداد پروژه‌های مربوط به هر طبقه نشان داده شده است:

جدول ۹. ماتریس عمر - درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین (تعداد پروژه)

عمر پروژه	کمتر از ۵ سال	بین ۵ تا ۱۰ سال	بین ۱۰ تا ۱۵ سال	بین ۱۵ تا ۲۰ سال و بیشتر	درصد تخصیص اعتبار
کمتر از ۲۰ درصد	۱۷۸	۲۸	۸	۱	۰
بین ۲۰ تا ۴۰ درصد	۲۷۵	۲۳	۱۷	۲	۰
بین ۴۰ تا ۶۰ درصد	۱۰۷	۲۷	۱۰	۲	۰
بین ۶۰ تا ۸۰ درصد	۶۲	۲۹	۸	۲	۱
۸۰ و بیشتر	۲۲	۲۰	۲۶	۳	۰

مأخذ: همان.

با توجه به اطلاعات مندرج در جدول فوق، ملاحظه می‌شود ۳ پروژه عمرانی استان قزوین در گروه پروژه‌های «عمر بالا و تخصیص اندک» قرار دارند که تعیین تکلیف آنها باید در اولویت نخست تصمیم‌گیران و سیاستگذاران استان قرار گیرد. ۳ پروژه یادشده به شرح جدول زیر است:

جدول ۱۰. پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین با عمر بالا و تخصیص اندک

عنوان فصل	عنوان پروژه	درصد تخصیص اعتبار	عمر پروژه در سال ۱۳۹۸	اعتبارات اختصاص یافته	کل اعتبار پروژه	شهرستان
فصل فرهنگ و هنر	تکمیل اردوگاه شهید رجایی ضیاءآباد	۳۴/۱	۱۹	۱۰,۲۸۷	۳۰,۱۷۵	تاکستان
فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری	خرید تجهیزات ایستگاه آتش‌نشانی شهر ارداق	۱۵/۲	۱۷	۱,۲۵۷	۸,۲۹۰	بوئین‌زهره
فصل صنعت و معدن	تکمیل و ساماندهی شهرک صنعتی آراسنج	۳۲/۴	۱۵	۱۵,۴۶۸	۴۷,۸۰۰	بوئین‌زهره

مأخذ: همان.

همچنین در جدول زیر، شمایی کلی در خصوص وضعیت پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین بر مبنای اولویت‌بندی صورت گرفته در قالب ماتریس عمر - تخصیص ارائه شده است:

جدول ۱۱. وضعیت کلی پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین بر مبنای اولویت‌بندی ماتریس عمر - تخصیص

(میلیون ریال / درصد)

اولویت بر حسب ماتریس عمر - تخصیص	تعداد پروژه‌ها	مجموع اعتبارات اختصاص یافته به پروژه‌ها	کل اعتبار پروژه‌ها	بر آورد اعتبار باقیمانده	درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها
اولویت ۱	۳	۲۷۰۰۱۲	۸۶۰۲۶۵	۵۹۰۲۵۳	۳۱/۳
اولویت ۲	۲۹	۱۰۸۱۴۶۵۰	۲۰۰۲۱۶۵۸	۲۰۷۰۰۰۸	۸۹/۸
اولویت ۳	۴۲	۱۰۹۲۶۸۵۳	۲۰۱۲۷۰۹۷	۲۰۰۰۲۴۴	۹۰/۶
اولویت ۴	۴۸	۱۰۴۱۵۴۹۱	۴۰۲۶۰۲۲۱	۲۰۸۴۴۰۷۳۰	۳۳/۲
اولویت ۵	۷۲۹	۵۰۱۲۱۰۹۲۶	۱۹۰۱۲۹۵۰۹	۱۴۰۰۷۰۵۸۳	۲۶/۸

مأخذ: همان.

بر اساس اطلاعات مندرج در جدول فوق، برای ۳ پروژه مربوط به اولویت ۱، مجموعاً بالغ بر ۸.۶ میلیارد تومان اعتبار در نظر گرفته شده که علی‌رغم عمر بالای پروژه‌های این گروه، صرفاً ۳۱/۳ درصد اعتبار پیش‌بینی‌شده (۲.۷ میلیارد تومان)، تخصیص اعتبار صورت پذیرفته است. پروژه‌های اولویت ۲ و ۳ به ترتیب با نسبت تخصیص ۸۹/۸ درصد و ۹۰/۶ درصد، محتمل‌ترین پروژه‌ها برای اتمام فوری هستند که اعتبار باقی‌مانده آنها مجموعاً ۴۰.۷ میلیارد تومان برآورد شده است. از سوی دیگر، پروژه‌های اولویت ۴ و ۵ که در مجموع ۸۴/۷ درصد کل اعتبار پیش‌بینی‌شده برای پروژه‌های عمرانی استان را در بر می‌گیرند، از منظر تخصیص اعتبار، شرایط قابل قبولی را تجربه نکرده‌اند و به ترتیب ۳۳/۲ و ۲۶/۸ درصد تخصیص اعتبار داشته‌اند.

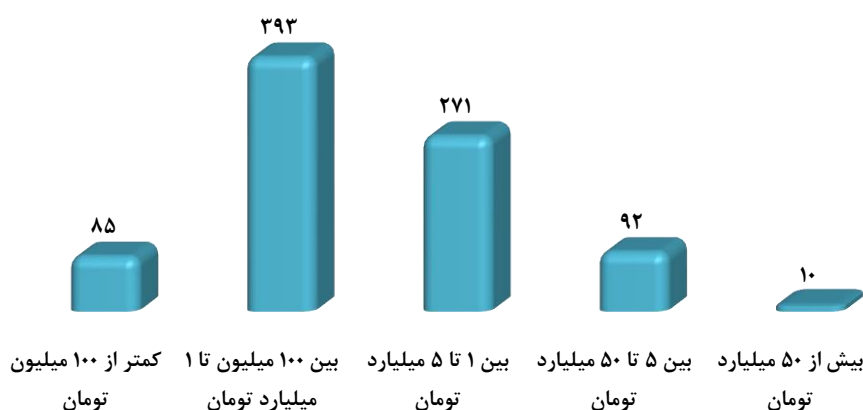
۴-۲. ارزیابی اندازه پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین برحسب اعتبار پروژه

به‌منظور ارزیابی اندازه پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین، پس از بررسی کل اعتبار پیش‌بینی‌شده برای هریک از پروژه‌های یادشده و با توجه به بازه گسترده اعتبار پروژه‌ها که از ۱۱ میلیون تومان تا بیش از ۱۸۲ میلیارد تومان^۱ متغیر است، نسبت به طبقه‌بندی آنها در قالب ۵ دسته به شرح زیر اقدام شده است:

- پروژه‌های بسیار کوچک: کمتر از ۱۰۰ میلیون تومان اعتبار،
- پروژه‌های کوچک: بین ۱۰۰ میلیون تا ۱ میلیارد تومان اعتبار،
- پروژه‌های متوسط: بین ۱ تا ۵ میلیارد تومان اعتبار،
- پروژه‌های بزرگ: بین ۵ تا ۵۰ میلیارد تومان اعتبار،
- پروژه‌های بسیار بزرگ: بیش از ۵۰ میلیارد تومان اعتبار.

بر این اساس در نمودار زیر، تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین برحسب اندازه پروژه‌ها (اعتبار پیش‌بینی‌شده برای پروژه) ارائه شده است:

نمودار ۱۷. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین برحسب اندازه پروژه

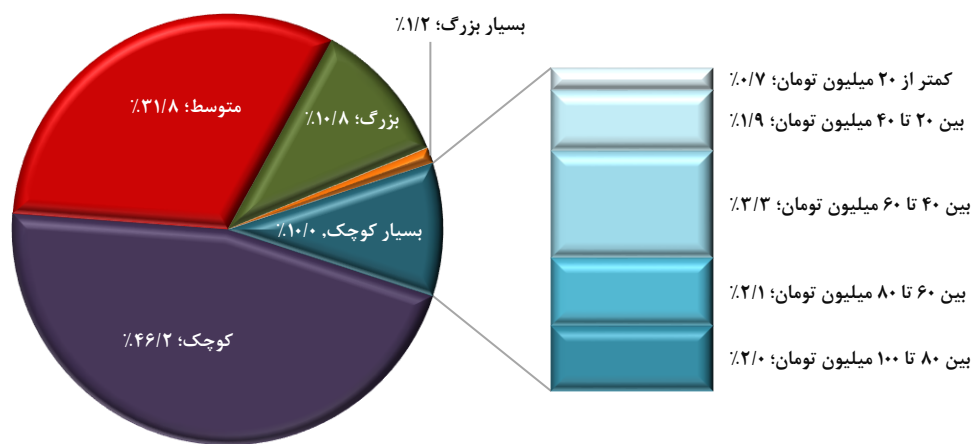

مأخذ: محاسبات تحقیق براساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

۱. پروژه ساختمان سد نهب در شهرستان تاکستان.

همچنین در نمودار زیر، توزیع پروژه‌های عمرانی استان قزوین برحسب اندازه پروژه‌ها به تصویر کشیده شده است:

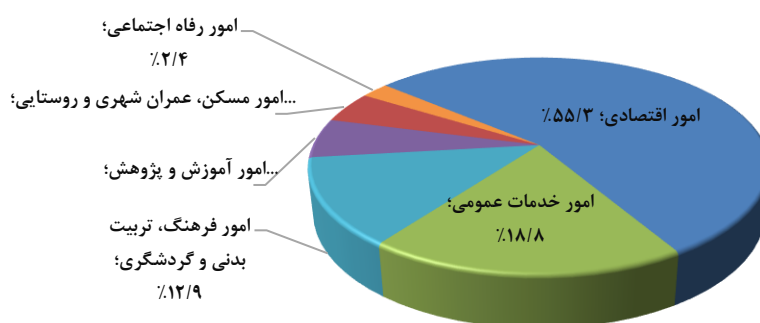
نمودار ۱۸. توزیع پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین برحسب اندازه پروژه‌ها

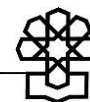
مأخذ: همان.

به این ترتیب ملاحظه می‌شود پروژه‌های کوچک (بین ۱۰۰ میلیون تا ۱ میلیارد تومان اعتبار) و پروژه‌های متوسط (بین ۱ تا ۵ میلیارد تومان اعتبار)، به ترتیب با دربرگرفتن ۴۶/۲ درصد (۳۹۳ پروژه) و ۳۱/۸ درصد (۲۷۱ پروژه) از کل پروژه‌های عمرانی استان قزوین، بخش عمده پروژه‌های استان را به خود اختصاص داده‌اند. همچنین پروژه‌های بزرگ (بین ۵ تا ۵۰ میلیارد تومان اعتبار) با ۹۲ پروژه (۱۰/۸ درصد سهم) در رتبه بعدی قرار دارند. شایان ذکر است، اندازه ۸۵ پروژه استان قزوین (۱۰ درصد کل پروژه‌های استان)، بسیار کوچک و اعتبار پیش‌بینی شده برای آنها کمتر از ۱۰۰ میلیون تومان است و از سوی دیگر، صرفاً ۱۰ پروژه (۱/۲ درصد کل پروژه‌های استان) در اندازه بسیار بزرگ برنامه‌ریزی شده‌اند و برای آنها بیش از ۵۰ میلیارد تومان اعتبار در نظر گرفته شده است. نمودار زیر، سهم امور مختلف از پروژه‌های بسیار کوچک را نشان می‌دهد:

نمودار ۱۹. توزیع پروژه‌های بسیار کوچک (کمتر از ۱۰۰ میلیون تومان اعتبار) برحسب امور

مأخذ: همان.

همان‌گونه که در نمودار مشخص است، بیشترین سهم از پروژه‌های عمرانی بسیار کوچک در استان قزوین، مربوط به «امور اقتصادی» است. همچنین «خدمات عمومی» و «امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری» در رتبه‌های بعدی قرار گرفته‌اند. در نمودار زیر نیز سهم امور مختلف از ۱۰ پروژه عمرانی بسیار بزرگ استان (بیش از ۵۰ میلیارد تومان اعتبار) نشان داده شده است:

نمودار ۲۰. توزیع پروژه‌های بسیار بزرگ (بیش از ۵۰ میلیارد تومان اعتبار) برحسب امور

مأخذ: همان.

نمودار فوق نشان می‌دهد بیشترین سهم از پروژه‌های بسیار بزرگ (۷ پروژه) مربوط به «امور اقتصادی» و ۳ پروژه دیگر مربوط به «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» است. در جدول زیر، وضعیت پروژه‌های عمرانی استان قزوین به‌صورت هم‌زمان برحسب اندازه پروژه و اولویت‌بندی ماتریس عمر-تخصیص، مورد بررسی قرار گرفته است:

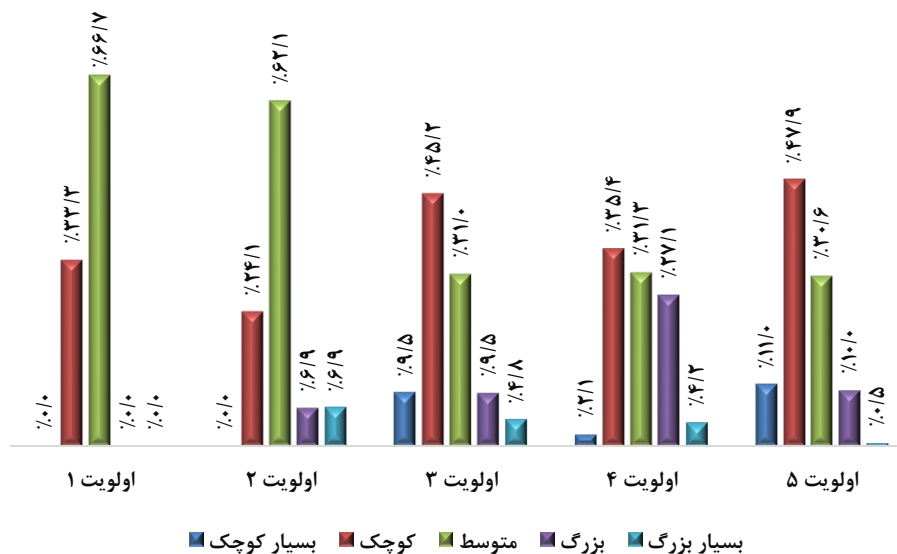
جدول ۱۲. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین برحسب اندازه و اولویت

اندازه پروژه	اولویت ۱	اولویت ۲	اولویت ۳	اولویت ۴	اولویت ۵	جمع
بسیار کوچک	۰	۰	۴	۱	۸۰	۸۵
کوچک	۱	۷	۱۹	۱۷	۳۴۹	۳۹۳
متوسط	۲	۱۸	۱۳	۱۵	۲۲۳	۲۷۱
بزرگ	۰	۲	۴	۱۳	۷۳	۹۲
بسیار بزرگ	۰	۲	۲	۲	۴	۱۰
جمع	۳	۲۹	۴۲	۴۸	۷۲۹	۸۵۱

مأخذ: همان.

با استفاده از اطلاعات مندرج در جدول فوق، در نمودار زیر توزیع پروژه‌های عمرانی استان قزوین برحسب اندازه پروژه‌ها و اولویت‌بندی ماتریس عمر-تخصیص نشان داده شده است:

نمودار ۲۱. توزیع پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین بر حسب اندازه و اولویت

مأخذ: همان.

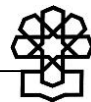
همان‌گونه که ملاحظه می‌شود، ۳ پروژه‌ای که به دلیل طول عمر زیاد و درصد تخصیص اندک در اولویت اول تعیین تکلیف قرار گرفته‌اند از نظر اندازه در زمره پروژه‌های «متوسط» و «کوچک» قرار دارند و اعتبار پیش‌بینی شده برای هر یک از آنها بین ۱۰۰ میلیون تا ۵ میلیارد تومان است. پروژه‌های اولویت دوم، که ضمن دارا بودن عمر طولانی از درصد تخصیص بالایی نیز برخوردارند و از این رو تصمیم در خصوص اتمام فوری آنها محتمل‌تر است عمدتاً در گروه پروژه‌های «متوسط» قرار دارند. پروژه‌های اولویت سوم (عمر اندک و تخصیص بالا) نیز عمدتاً «کوچک» و «متوسط» هستند.

از سوی دیگر، حدود ۹۴ درصد از پروژه‌های اولویت ۴ (طول عمر متوسط/زیاد و تخصیص اندک/متوسط) که طی سال‌های آتی در صورت عدم پیشرفت قابل ملاحظه و افزایش طول عمر، قابلیت انتقال به ناحیه مربوط به پروژه‌های اولویت ۱ را دارا می‌باشند در زمره پروژه‌های «کوچک»، «متوسط» و «بزرگ» قرار دارند و اعتبار پیش‌بینی شده برای هر یک از آنها بین ۱۰۰ میلیون تا ۵۰ میلیارد تومان است.

شایان ذکر است ۷۸/۵ درصد از پروژه‌های اولویت ۵ (عمر اندک و تخصیص اندک/متوسط) که حدود ۸۶ درصد از کل پروژه‌های عمرانی استان قزوین را در برمی‌گیرند و عملیات اجرایی آنها طی یک دهه اخیر آغاز شده است، از نظر اندازه در زمره پروژه‌های «کوچک» و «متوسط» قرار گرفته‌اند.

جمع‌بندی و پیشنهادها

بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین حاکی از آن است که در سال ۱۳۹۸ تعداد ۸۵۱ پروژه فعال در قالب ۲۸۲ طرح عمرانی وجود داشته که قدیمی‌ترین آنها از سال ۱۳۷۹ آغاز شده است. طرح‌های یادشده در قالب ۱۰ امور، ۳۱ فصل و ۷۲ برنامه مختلف طبقه‌بندی شده‌اند. مجموع اعتبار پیش‌بینی شده برای پروژه‌های مذکور بالغ بر ۲۷۰۶ هزار میلیارد ریال می‌باشد که در مجموع ۳۷/۳ درصد اعتبارات یادشده (بالغ بر ۱۰۰۳ هزار میلیارد ریال) به‌منظور

اجرای پروژه‌ها تخصیص داده شده است. متوسط عمر پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین در سال ۱۳۹۸ معادل ۳/۹ سال بوده است.

در بررسی موضوعی پروژه‌های عمرانی استان قزوین، مشخص شد «امور اقتصادی»، «امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری» و «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» به ترتیب با ۳۰/۴ درصد، ۲۳/۳ درصد و ۱۲/۷ درصد سهم، بیشترین سهم از تعداد پروژه‌های استان را به خود اختصاص داده‌اند. «امور اقتصادی»، از منظر اعتبارات تخصیص داده شده نیز با اختلاف شدیدتری نسبت به سایر امور، در رتبه نخست قرار دارد. در این زمینه سهم «امور اقتصادی» از اعتبارات تخصیص یافته استان ۵۱/۸ درصد بوده و به تنهایی بیش از نیمی از اعتبارات عمرانی تخصیص یافته استان را جذب کرده است. همچنین «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» و «امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری» به ترتیب با سهم ۲۲/۲ و ۱۱/۴ درصدی در رتبه‌های دوم و سوم قرار گرفته‌اند.

برمبنای فصول، فصل‌های «کشاورزی و منابع طبیعی» «اداره امور عمومی» و «ورزش و تفریحات» به ترتیب با ۱۶/۸ درصد، ۹/۹ درصد و ۹/۴ درصد سهم، بیشترین سهم را از تعداد پروژه‌های استان به خود اختصاص داده‌اند. در این راستا، فصل «کشاورزی و منابع طبیعی» ذیل «امور اقتصادی»، فصل «اداره امور عمومی» در قالب «امور خدمات عمومی» و فصل «ورزش و تفریحات» در زمره «امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری» طبقه‌بندی شده‌اند. از سوی دیگر فصول «منابع آب»، «آب و فاضلاب» و «حمل‌ونقل» به ترتیب با اختصاص ۳۱/۲ درصد، ۱۸/۴ درصد و ۱۲/۶ درصد از اعتبارات تخصیص یافته استان، بیشترین سهم را از منابع اعتباری تخصیصی استان داشته‌اند. از میان فصول مذکور، «منابع آب» و «حمل‌ونقل» در قالب «امور اقتصادی» و «آب و فاضلاب» در قالب «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» هستند.

همچنین از منظر برنامه‌ای، ۲ برنامه «تأمین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات» (فصل اداره امور عمومی - امور خدمات عمومی) و «گسترش ورزش همگانی» (فصل ورزش و تفریحات - امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری)، بیشترین سهم از تعداد پروژه‌ها و ۲ برنامه «تأمین آب» (فصل منابع آب - امور اقتصادی) و «توسعه تأسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب» (فصل آب و فاضلاب - امور مسکن، عمران شهری و روستایی)، بیشترین سهم از اعتبارات تخصیص یافته را به خود اختصاص داده‌اند. شایان توجه است ۶۲ برنامه عمرانی استان قزوین، علی‌رغم دربرگرفتن ۵۱۷ پروژه، معادل ۶۰/۸ درصد کل پروژه‌های عمرانی استان، صرفاً ۲۳/۴ درصد از اعتبارات تخصیص یافته استان، سهم داشته‌اند. در این زمینه، ۴۵ برنامه از ۶۲ برنامه یادشده، هریک سهمی بسیار اندک و کمتر از ۰/۵ درصد از اعتبارات تخصیص یافته استان را جذب کرده‌اند.

نتایج حاصل از بررسی جغرافیایی پروژه‌های عمرانی استان قزوین در سطح شهرستان‌های استان حاکی از آن است که شهرستان «قزوین» به‌عنوان مرکز استان، ضمن برخورداری از سهم ۲۳/۱ درصدی از تعداد پروژه‌های استان، با ۲۹/۳ درصد سهم از اعتبارات تخصیص یافته استان، بیشترین سهم از منابع عمرانی استان را دارد؛ پس از شهرستان «قزوین»، شهرستان‌های «تاکستان» و «بوئین زهرا» به ترتیب با ۲۲/۹ درصد و ۱۶/۹ درصد سهم از منابع تخصیص یافته استان در رتبه‌های بعدی قرار گرفته‌اند. اختلاف سهم ۳ شهرستان یادشده از منابع تخصیص یافته استان نسبت به سهم ۳ شهرستان دیگر (البرز، آبیک و آوج) نسبتاً قابل توجه است.

بررسی شاخص درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها در سطح شهرستان‌های استان نشان می‌دهد شهرستان «بوئین زهرا» و پروژه‌های «سطح استان» به ترتیب ۴۷/۶ و ۴۳/۷ درصد از منابع مورد نیاز را جذب کرده‌اند و از این منظر، نسبت به سایر شهرستان‌ها در جایگاه مناسب‌تری قرار دارند. از سوی دیگر، شهرستان‌های «البرز»، «آبیک» و «آوج» با شاخص تخصیص اعتبار کمتر از ۳۰ درصد، شرایط نامطلوب‌تری دارند.

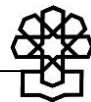
پس از بررسی موضوعی و جغرافیایی پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین، مسئله طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها به صورت همزمان مورد ارزیابی قرار گرفته است. این موضوع از آن جهت اهمیت دارد که طولانی شدن عمر پروژه‌ها و عدم حصول دستاورد قابل اتکا علی‌رغم صرف زمان و منابع فراوان به یکی از معضلات جدی طرح‌های عمرانی کشور مبدل شده است. از این رو ایجاد مبنای مناسبی برای قضاوت و تصمیم‌گیری در خصوص نحوه برخورد با طرح‌های عمرانی استان، ضروری به نظر می‌رسد. به‌ویژه آنکه طولانی شدن اجرای برخی طرح‌های عمرانی، علاوه بر هدردهی منابع سرمایه‌ای کشور، آثاری بر میزان برنامه‌پذیری فرایند توسعه اقتصادی کشور برجای خواهد گذاشت.

به عبارت دیگر، طولانی شدن عمر پروژه‌های عمرانی یک استان بدین معناست که بخشی از برنامه‌های عمران و توسعه استان بر موضوعاتی متمرکز است که سال‌ها پیش برنامه‌ریزی شده‌اند. بنابراین نوعی وابستگی به مسیر طی شده در تخصیص منابع مالی مشاهده می‌گردد و بخش قابل ملاحظه‌ای از منابع عمرانی استان، بدون توجه به اصول و مبانی آمایش سرزمین و نیازها و مقتضیات روز استان، صرف پروژه‌هایی می‌شود که مدت‌ها پیش برنامه‌ریزی و آغاز شده‌اند. از این رو، پروژه‌های عمرانی استان قزوین در قالب ماتریسی تحت عنوان عمر-درصد تخصیص مورد ارزیابی قرار گرفته و در ۵ گروه، به شرح جدول زیر طبقه‌بندی شده‌اند:

جدول ۱۳. ارزیابی وضعیت پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین بر اساس ماتریس عمر - درصد تخصیص

اولویت	گروه	تعداد پروژه	پیشنهاد نحوه برخورد	توضیحات
۱	طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد)	۳	<ul style="list-style-type: none"> نظارت و بررسی دقیق پروژه آسیب‌شناسی علل تأخیر تصمیم‌گیری در خصوص توقف، اصلاح یا اتمام پروژه 	چشم‌انداز کوتاه‌مدتی برای اتمام آنها متصور نیست.
۲	طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)	۲۹	<ul style="list-style-type: none"> نظارت و بررسی دقیق پروژه آسیب‌شناسی علل تأخیر اتمام یا اصلاح پروژه 	به دلیل تخصیص بخش قابل توجهی از اعتبار مورد نیاز پروژه، گزینه توقف چندان مطرح نیست.
۳	طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)	۴۲	<ul style="list-style-type: none"> تخصیص اعتبار باقیمانده و اتمام پروژه 	از وضعیت مناسبی نسبت به سایر گروه‌ها برخوردارند.
۴	طول عمر متوسط (۱۰ تا ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد) یا طول عمر متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط (۴۰ تا ۸۰ درصد)	۴۸	<ul style="list-style-type: none"> نظارت و بررسی دقیق پروژه آسیب‌شناسی علل تأخیر پروژه‌های قدیمی‌تر تصمیم‌گیری در خصوص توقف، اصلاح یا اتمام پروژه 	شرایط بینابینی نسبت به دو اولویت نخست دارند، اما با توجه به شرایط متعادل‌تر آنها در اولویت چهارم قرار گرفته‌اند.
۵	طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط و کمتر (کمتر از ۸۰ درصد)	۷۲۹	<ul style="list-style-type: none"> نظارت بر پروژه با هدف پیشگیری از انحراف فرایند اجرایی 	هنوز انحراف جدی در خصوص میزان پیشرفت پروژه رخ نداده است.

مأخذ: نتایج تحقیق.

همچنین ارزیابی «اندازه» پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان قزوین براساس کل اعتبار پیش‌بینی شده برای هریک از پروژه‌ها صورت پذیرفته است. براساس طبقه‌بندی شرح داده شده در متن گزارش، ۱۰ درصد پروژه‌های عمرانی استان قزوین، در زمره پروژه‌های «بسیار کوچک» قرار می‌گیرند. اندازه ۴۶/۲ درصد پروژه‌ها «کوچک» و ۳۱/۸ درصد آنها «متوسط» است و در نهایت، پروژه‌های «بزرگ» و «بسیار بزرگ» به ترتیب ۱۰/۸ و ۱/۲ درصد از کل پروژه‌های استان را به خود اختصاص داده‌اند.

شایان ذکر است از ۳ پروژه‌ای که براساس ماتریس عمر-درصد تخصیص، در اولویت اول تعیین تکلیف قرار گرفته‌اند، اندازه ۲ پروژه «متوسط» و ۱ پروژه «کوچک» است، از این رو اعتبار پیش‌بینی شده برای آنها بین ۱۰۰ میلیون تا ۵ میلیارد تومان است.

پروژه‌های اولویت دوم عمدتاً در گروه پروژه‌های «متوسط» قرار دارند. پروژه‌های اولویت سوم عمدتاً «کوچک» و «متوسط» هستند. همچنین حدود ۹۴ درصد از پروژه‌های اولویت ۴ که انتقال آنها به اولویت ۱ طی سال‌های آتی محتمل می‌باشد در زمره پروژه‌های «کوچک»، «متوسط» و «بزرگ» قرار دارند و اعتبار پیش‌بینی شده برای هریک از آنها بین ۱۰۰ میلیون تا ۵۰ میلیارد تومان می‌باشد. شایان ذکر است، ۷۸/۵ درصد از پروژه‌های اولویت ۵ که حدود ۸۶ درصد از کل پروژه‌های عمرانی استان را در برمی‌گیرند «کوچک» یا «متوسط» هستند.

با توجه به آنکه پروژه‌هایی که عمر آنها کمتر از ۱۰ سال است بسته به درصد تخصیص اعتبار در اولویت سوم یا پنجم جای گرفته‌اند، می‌توان گفت بخش عمده پروژه‌های عمرانی استان که طی یک دهه اخیر بارگذاری شده‌اند از نظر شاخص اندازه «کوچک» یا «متوسط» هستند و اعتبار پیش‌بینی شده برای هریک از آنها بین ۱۰۰ میلیون تا ۵ میلیارد تومان است.

پیوست‌ها

پیوست ۱

بر اساس مستندات ارائه شده توسط معاونت امور استان‌های سازمان برنامه و بودجه، منابع اعتباری استانی می‌تواند از سرفصل‌های زیر تأمین شود:

- اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی،
- مجموع ۳ درصد درآمد حاصل از صادرات نفت خام و گاز طبیعی،
- مصوبات خاص استان‌ها،
- اعتبارات ۲۷ درصد ارزش افزوده،
- اعتبارات موضوع ماده (۲۳) قانون نحوه رسیدگی به تخلفات و اخذ جرائم رانندگی،
- حوادث غیرمترقبه ماده (۱۰) قانون تنظیم،
- اعتبارات قانون استفاده متوازن در جدول شماره (۹) توازن ملی ابلاغی به استان‌ها،
- اعتبار موضوع بازپرداخت فروش اموال منقول و غیرمنقول دولتی،
- اعتبار تعهدات سفرهای رهبر انقلاب اسلامی،
- اعتبار تعهدات سفرهای ریاست جمهوری،
- اعتبار موضوع ارتقای درآمدهای استانی،
- اعتبار متمرکز درآمد- هزینه دستگاه‌های اجرایی،
- اعتبارات موضوع ماده (۶۳) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت،
- هزینه‌های پیش‌بینی نشده سرمایه‌ای،
- کمک به هزینه‌های اجتناب‌ناپذیر و ضروری،
- کمک به اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی،
- کمک بلاعوض، یارانه سود و کارمزد وجوه اداره‌شده، تحقیقات، آموزش و نظارت بر اجرای طرح‌های تولیدی و خدماتی آموزش عالی غیرانتفاعی،
- کمک به توسعه زیربنای روستایی، تکمیل مجتمع‌های آبرسانی و زیرساخت‌های نواحی صنعتی و کمک‌های فنی و اعتباری به توسعه اشتغال روستایی،
- کمک به اجرای طرح‌های مشارکت با بخش خصوصی،
- اعتبارات موضوع واگذاری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه‌تمام، تکمیل‌شده و آماده بهره‌برداری دولت،
- ایجاد زیرساخت‌های توسعه پایدار شرق و غرب کشور،
- اعتبارات موضوع طرح‌های بیمارستان‌های کشور،
- پرداخت مطالبات مشاوران و پیمانکاران طرح‌های سدها و شبکه‌های آبیاری و زهکشی متوقف شده در حوزه دریاچه ارومیه،

- تسویه بدهی‌های قطعی دولت به اشخاص حقیقی و حقوقی تعاونی و خصوصی و نهادهای غیردولتی از طریق تهاتر بدهی اشخاص یادشده به بانک‌ها،
- تسویه بدهی‌های قطعی شده دولت به اشخاص حقیقی و حقوقی تعاونی و خصوصی،
- تعهدات پرداخت نشده بودجه مصوب سال‌های قبل، موضوع مواد (۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی کشور،
- اعتبارات موضوع فروش سهام، سهم‌الشرکه، اموال دارایی‌ها و حقوق مالی و نیروگاه‌های متعلق به دولت و مؤسسات و شرکت‌های دولتی وابسته و تابعه اوراق مشارکت،
- منابع داخلی شرکت‌های دولتی،
- منابع داخلی شهرداری‌ها،
- تسهیلات وام خارجی،
- تسهیلات وام داخلی،
- خودیاری.

پیوست ۲

جدول ۱۴. خلاصه وضعیت تخصیص اعتبار به پروژه‌های عمرانی استان قزوین بر حسب برنامه

(میلیون ریال / درصد)

کد برنامه	عنوان برنامه	جمع عملکرد اعتبارات تا سال ۱۳۹۷	مصوب ۱۳۹۸	برآورد عملکرد سال ۱۳۹۸*	مجموع اعتبارات اختصاص یافته	برآورد سال‌های بعد	کل اعتبار پروژه	درصد تخصیص اعتبار تا سال ۱۳۹۸
۱۳۰۷۰۰۳۰۰۰	برنامه تأمین آب	۱.۶۴۴.۱۵۳	۴۲۵.۱۹۲	۲۳۶.۴۰۷	۱.۸۸۰.۵۶۰	۱.۵۳۵.۳۲۶	۳.۶۰۴.۶۷۱	۵۲/۲
۱۵۰۳۰۰۲۰۰۰	برنامه توسعه تأسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب	۱.۳۴۶.۷۳۸	۴۱۰.۳۴۱	۲۲۸.۱۵۰	۱.۵۷۴.۸۸۷	۱.۶۱۷.۴۵۷	۳.۳۷۴.۵۳۶	۴۶/۷
۱۳۰۳۰۱۶۰۰۰	برنامه توسعه حمل‌ونقل جاده‌ای	۱.۰۰۸.۴۲۱	۵۰۱.۵۳۳	۲۷۸.۸۵۲	۱.۲۸۷.۲۷۴	۳.۲۵۳.۹۰۸	۴.۷۶۳.۸۶۳	۲۷/۰
۱۳۰۷۰۰۶۰۰۰	برنامه بهبود بهره‌برداری و حفاظت از منابع آب	۶۳۵.۶۶۲	۱۹۴.۰۰۸	۱۰۷.۸۶۸	۷۴۳.۵۳۰	۱.۴۸۹.۳۰۵	۲.۳۱۸.۹۷۵	۳۲/۱
۱۳۰۶۰۱۲۰۰۰	برنامه بهبود بهره‌وری آب در عرصه کشاورزی	۴۲۴.۱۳۷	۲۵۲.۹۹۱	۱۴۰.۶۶۳	۵۶۴.۸۰۰	۱۷۹.۸۴۸	۸۵۶.۹۷۶	۶۵/۹
۱۳۰۷۰۰۲۰۰۰	برنامه عرضه آب	۳۱۶.۲۵۰	۳۳۰.۰۹۷	۱۸۳.۵۳۴	۴۹۹.۷۸۴	۱۵۲.۹۶۱	۷۹۹.۳۰۸	۶۲/۵
۱۰۰۲۰۵۴۰۰۰	برنامه تأمین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات	۳۱۹.۵۲۰	۲۱۳.۸۵۸	۱۱۸.۹۰۵	۴۳۸.۴۲۵	۴۹۵.۶۳۴	۱.۰۲۹.۰۱۲	۴۲/۶
۱۷۰۲۰۰۴۰۰۰	برنامه گسترش ورزش همگانی	۲۴۲.۸۱۱	۲۰۵.۵۵۹	۱۱۴.۲۹۱	۳۵۷.۱۰۲	۳۰۲.۵۰۰	۷۵۰.۸۷۰	۴۷/۶
۱۵۰۳۰۰۳۰۰۰	برنامه ارائه خدمات آب شهری و روستایی	۱۷۷.۸۴۵	۲۵۲.۴۶۵	۱۴۰.۳۷۱	۳۱۸.۲۱۶	۷۵۵.۱۵۴	۱.۱۸۵.۴۶۴	۲۶/۸
۱۷۰۳۰۲۲۰۰۰	برنامه حمایت از فعالیت‌های فرهنگی، هنری و دینی استان‌ها	۱۶۵.۵۸۷	۱۰۷.۴۵۷	۵۹.۷۴۶	۲۲۵.۳۳۳	۱۳۵.۶۰۰	۴۰۸.۶۴۴	۵۵/۱
۱۷۰۳۰۴۱۰۰۰	برنامه تأمین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات	۱۸۶.۶۶۵	۱۷.۴۹۶	۹.۷۲۸	۱۹۶.۳۹۳	۱۷۴.۴۸۹	۳۷۸.۶۵۰	۵۱/۹
۱۵۰۲۰۰۴۰۰۰	برنامه حمل‌ونقل شهری و روستایی	۶۷.۷۴۸	۱۷۹.۲۷۳	۹۹.۶۷۶	۱۶۷.۴۲۴	۴۸۰.۰۰۰	۷۲۷.۰۲۱	۲۳/۰
۱۸۰۱۰۰۱۰۰۰	برنامه آموزش ابتدایی	۵۶.۱۵۶	۱۴۷.۸۰۰	۸۲.۱۷۷	۱۳۸.۳۳۲	۶۸۲.۴۹۸	۸۸۶.۴۵۳	۱۵/۶
۱۵۰۲۰۱۲۰۰۰	برنامه ساماندهی کالبدی شهری و روستایی	۵۷.۷۵۷	۱۲۸.۵۴۲	۷۱.۴۶۹	۱۲۹.۲۲۶	۵۶۱.۰۰۰	۷۴۷.۲۹۹	۱۷/۳
۱۶۰۱۰۰۳۰۰۰	برنامه ارائه خدمات بهداشت شهری	۷۶.۷۴۶	۹۰.۴۶۲	۵۰.۲۹۷	۱۲۷.۰۴۳	۱۷۴.۲۳۸	۳۴۱.۴۴۶	۳۷/۲
۱۹۰۴۰۰۳۰۰۰	برنامه ارائه خدمات توانبخشی به نیازمندان	۱۰۵.۵۰۸	۲۶.۶۹۷	۱۴.۸۴۴	۱۲۰.۳۵۱	۲۳.۶۰۰	۱۵۵.۸۰۵	۷۷/۲
۱۳۰۴۰۱۱۰۰۰	برنامه ایجاد و توسعه صنایع، معادن و زیرساخت‌های صنعتی و معدنی	۸۱.۷۷۰	۶۴.۹۰۰	۳۶.۰۸۴	۱۱۷.۸۵۴	۳۰۲.۹۸۶	۴۴۹.۶۵۶	۲۶/۲
۱۳۰۷۰۰۵۰۰۰	برنامه مهندسی رودخانه‌ها و سواحل	۴۱.۴۱۷	۹۷.۹۹۰	۵۴.۴۸۲	۹۵.۹۰۰	۷۸۶.۰۰۰	۹۲۵.۴۰۷	۱۰/۴
۱۸۰۱۰۰۵۰۰۰	برنامه آموزش دوره اول متوسطه	۵۶.۰۱۹	۶۳.۷۰۰	۳۵.۴۱۷	۹۱.۴۳۶	۲۲۵.۳۰۳	۳۴۵.۰۲۲	۲۶/۵

کد برنامه	عنوان برنامه	جمع عملکرد اعتبارات تا سال ۱۳۹۷	مصوب ۱۳۹۸	برآورد عملکرد سال ۱۳۹۸*	مجموع اعتبارات اختصاص یافته	برآورد سال های بعد	کل اعتبار پروژه	درصد تخصیص اعتبار تا سال ۱۳۹۸
۱۵۰۲۰۰۱۰۰۰	برنامه ارائه خدمات شهری و روستایی	۵۹.۶۲۹	۴۹.۰۹۱	۲۷.۲۹۵	۸۶.۹۲۳	۱۵۸.۷۰۰	۲۶۷.۴۲۰	۳۲/۵
۱۷۰۲۰۰۵۰۰۰	برنامه ورزش و سلامت دانش آموزان	۵۲.۵۷۷	۵۳.۷۹۴	۲۹.۹۰۹	۸۲.۴۸۶	۱۲۵.۰۰۲	۲۳۱.۳۷۳	۳۵/۷
۱۸۰۱۰۰۶۰۰۰	برنامه آموزش دوره دوم متوسطه نظری	۱۹.۱۰۳	۹۶.۰۵۰	۵۳.۴۰۴	۷۲.۵۰۷	۳۳۶.۳۵۱	۴۵۱.۵۰۴	۱۶/۱
۱۸۰۱۰۱۵۰۰۰	برنامه تأمین، توسعه، مقاوم سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان ها، اماکن و ماشین آلات	۳۵.۰۴۶	۵۹.۶۱۳	۳۳.۱۴۵	۶۸.۱۹۱	۱۱۳.۷۲۱	۲۰۸.۳۸۰	۳۲/۷
۱۹۰۱۰۰۲۰۰۰	برنامه ارائه خدمات امداد و نجات به آسیب دیدگان حوادث و سوانح	۴۹.۰۳۲	۲۰.۰۰۰	۱۱.۱۲۰	۶۰.۱۵۲	۹۵.۸۵۰	۱۶۴.۸۸۲	۳۶/۵
۱۸۰۳۰۲۵۰۰۰	برنامه فضاهای آموزشی و کمک آموزشی	۴۹.۸۵۶	۱۰.۸۲۲	۶.۰۱۷	۵۵.۸۷۳	.	۶۰.۶۷۸	۹۲/۱
۱۷۰۶۰۰۲۰۰۰	برنامه توسعه گردشگری داخلی	۵۰.۱۰۴	۸.۵۵۰	۴.۷۵۴	۵۴.۸۵۸	۱۲.۴۰۰	۷۱.۰۵۴	۷۷/۲
۱۱۰۲۰۱۲۰۰۰	برنامه حفظ نظم و امنیت داخل و خارج شهرها	۴۵.۲۲۹	۱۷.۰۵۵	۹.۴۸۳	۵۴.۷۱۲	۴۱.۰۰۰	۱۰۳.۲۸۴	۵۳/۰
۱۷۰۳۰۳۴۰۰۰	برنامه گسترش و بهسازی کتابخانه های عمومی	۲۲.۵۲۰	۴۶.۹۷۰	۲۶.۱۱۵	۴۸.۶۳۵	۹۲.۱۵۲	۱۶۱.۶۴۲	۳۰/۱
۱۷۰۱۰۱۴۰۰۰	برنامه حمایت از حوزه های علمیه و مدارس علوم دینی	۴۳.۵۰۷	۷.۵۵۰	۴.۱۹۸	۴۷.۷۰۵	۳۴.۱۶۲	۸۵.۲۱۹	۵۶/۰
۱۳۰۶۰۱۵۰۰۰	برنامه بررسی، کنترل و پایش بیماری های واگیر و قرنطینه های دام، طیور و آبزیان	۱۸.۸۴۶	۳۷.۳۸۶	۲۰.۷۸۷	۳۹.۶۳۳	۸۵.۱۸۴	۱۴۱.۴۱۶	۲۸/۰
۱۶۰۱۰۰۲۰۰۰	برنامه ارائه خدمات بهداشت روستایی	۱۸.۱۲۸	۳۷.۰۰۰	۲۰.۵۷۲	۳۸.۷۰۰	۶۲.۸۰۰	۱۱۷.۹۲۸	۳۲/۸
۱۸۰۲۰۰۵۰۰۰	برنامه آموزش غیررسمی فن و حرفه ای و مهارتی	۱۸.۳۷۸	۳۱.۴۶۵	۱۷.۴۹۵	۳۵.۸۷۳	۵۰.۲۴۴	۱۰۰.۰۸۷	۳۵/۸
۱۷۰۴۰۰۲۰۰۰	برنامه تأمین، حفاظت، مرمت و معرفی میراث غیرمنقول فرهنگی	۲۲.۲۷۳	۲۴.۰۰۰	۱۳.۳۴۴	۳۵.۶۱۷	۳۶.۰۶۰	۸۲.۳۳۳	۴۳/۳
۱۳۰۶۰۰۱۰۰۰	برنامه آبخیزداری و حفاظت خاک	۴.۳۷۰	۴۸.۳۵۱	۲۶.۸۸۳	۳۱.۲۵۳	۴۹.۴۰۰	۱۰۲.۱۲۱	۳۰/۶
۱۷۰۴۰۰۵۰۰۰	برنامه گسترش خدمات موزه ای	۱۹.۲۳۸	۱۷.۷۰۰	۹.۸۴۱	۲۹.۰۷۹	۱۰۹.۲۰۰	۱۴۶.۱۳۸	۱۹/۹
۱۸۰۲۰۰۱۰۰۰	برنامه آموزش دوره دوم متوسطه فن و حرفه ای	۱۷.۲۳۶	۱۷.۷۵۰	۹.۸۶۹	۲۷.۱۰۵	۷۷.۹۸۹	۱۱۲.۹۷۵	۲۴/۰
۱۷۰۱۰۱۰۰۰۰	برنامه حفظ و ارتقاء فعالیت های فرهنگی - دینی مساجد	۱۲.۲۴۹	۲۵.۹۳۰	۱۴.۴۱۷	۲۶.۶۶۶	۴۱.۴۶۰	۷۹.۶۳۹	۳۳/۵
۱۷۰۱۰۳۱۰۰۰	برنامه اطلاع رسانی و تبلیغات دینی رسانه ای	۱۴.۳۳۹	۲۱.۴۹۰	۱۱.۹۴۸	۲۶.۲۸۸	۳۴.۴۲۵	۷۰.۲۵۴	۳۷/۴
۱۸۰۵۰۱۲۰۰۰	برنامه توسعه فن آفرینی	۱۶.۳۵۰	۱۶.۷۷۰	۹.۳۲۴	۲۵.۶۷۴	.	۳۳.۱۲۰	۷۷/۵
۱۳۰۶۰۰۱۰۰۰۰	برنامه افزایش تولید محصولات دام و طیور	۱۷.۱۱۶	۷.۱۷۰	۳.۹۸۷	۲۱.۱۰۳	۲۰.۳۶۰	۴۴.۶۴۶	۴۷/۳
۱۷۰۳۰۳۱۰۰۰	برنامه ساماندهی امور جوانان	۶.۹۱۹	۲۳.۰۷۹	۱۲.۸۳۲	۱۹.۷۵۱	۱۱.۸۲۹	۴۱.۸۲۷	۴۷/۲
۱۳۰۶۰۰۲۰۰۰	برنامه احیا، توسعه و بهره برداری اصولی از جنگل های کشور	۱۲.۷۵۷	۱۱.۲۷۸	۶.۲۷۱	۱۹.۰۲۸	۲۱.۳۰۰	۴۵.۳۳۵	۴۲/۰
۱۶۰۲۰۰۶۰۰۰	برنامه ارتقای سلامت خون و فرآورده های خونی	۱۶.۰۲۰	۳.۷۰۰	۲.۰۵۷	۱۸.۰۷۷	۹.۸۲۸	۲۹.۵۴۸	۶۱/۲
۱۱۰۱۰۲۵۰۰۰	برنامه کمک به پایگاه ها و حوزه های مقاومت	۱۰.۷۸۱	۱۱.۴۸۷	۶.۳۸۷	۱۷.۱۶۸	۱.۵۰۰	۲۳.۷۶۸	۷۲/۲

کد برنامه	عنوان برنامه	جمع عملکرد اعتبارات تا سال ۱۳۹۷	مصوب ۱۳۹۸	برآورد عملکرد سال ۱۳۹۸*	مجموع اعتبارات اختصاص یافته	برآورد سال‌های بعد	کل اعتبار پروژه	درصد تخصیص اعتبار تا سال ۱۳۹۸
۱۴۰۴۰۰۲۰۰۰	برنامه حفاظت، احیا و بهسازی زیست‌بوم‌های خشکی	۵۵۲۴	۲۰۱۱۰	۱۱۱۸۱	۱۶۷۰۵	۲۵۵۰۳	۵۱۱۳۷	۳۲/۷
۱۹۰۳۰۱۹۰۰۰	برنامه حمایت از خانواده و زنان سرپرست خانوار	۹۷۹۳	۶۷۸۲	۳۷۷۱	۱۳۵۶۴	۱۹۹۰۰	۳۶۴۷۵	۳۷/۲
۱۳۰۶۰۰۴۰۰۰	برنامه ترویج و توانمندسازی جوامع محلی و بهره‌برداران	۷۳۲۴	۱۰۸۶۵	۶۰۴۱	۱۳۳۶۵	۲۹۸۸۴	۴۸۰۷۳	۲۷/۸
۱۲۰۱۰۰۴۰۰۰	برنامه اظهار نظر پزشکی قانونی	۸۸۶۶	۷۲۹۰	۴۰۵۳	۱۲۹۲۰	۱۳۱۰۰	۲۹۲۵۶	۴۴/۲
۱۶۰۲۰۰۲۰۰۰	برنامه ارائه خدمات فوریت‌های پزشکی پیش‌بیمارستانی	۴۷۲۲	۱۳۱۰۰	۷۲۸۴	۱۲۰۰۶	۰	۱۷۸۲۲	۶۷/۴
۱۸۰۱۰۰۲۰۰۰	برنامه آموزش استثنایی	۴۲۸۱	۱۱۱۰۰	۶۱۷۲	۱۰۴۵۳	۴۷۲۰۷	۶۲۵۸۸	۱۶/۷
۱۶۰۲۰۰۱۰۰۰	برنامه ارائه خدمات درمانی	۴۹۷۱	۹۰۰۰	۵۰۰۴	۹۹۷۵	۱۹۰۰۰	۳۲۹۷۱	۳۰/۳
۱۸۰۲۰۰۲۰۰۰	برنامه آموزش دوره دوم متوسطه کار و دانش	۳۲۴۶	۱۱۴۰۰	۶۳۳۸	۹۵۸۴	۲۶۰۰۱	۴۰۶۴۷	۲۳/۶
۱۲۰۱۰۰۵۰۰۰	برنامه اقدامات تأمینی و مدیریت بحران	۷۱۰۰	۴۰۵۰	۲۲۵۲	۹۳۵۲	۱۲۰۰۰	۲۳۱۵۰	۴۰/۴
۱۷۰۲۰۰۱۰۰۰	برنامه گسترش ورزش بانوان	۵۹۶۵	۵۰۰۰	۲۷۸۰	۸۷۴۵	۰	۱۰۹۶۵	۷۹/۸
۱۵۰۲۰۰۵۰۰۰	برنامه ساماندهی عشایر	۶۲۰۰	۴۵۵۰	۲۵۳۰	۸۷۳۰	۱۱۴۰۰	۲۲۱۵۰	۳۹/۴
۱۰۰۴۰۰۲۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۵۴۸۶	۵۶۶۰	۳۱۴۷	۸۶۳۳	۱۴۵۸۴	۲۵۷۳۰	۳۳/۶
۱۳۰۳۰۰۵۰۰۰	برنامه ارائه خدمات هواشناسی	۱۷۰۱	۹۶۵۳	۵۳۶۷	۷۰۶۸	۲۲۷۵۰	۳۴۱۰۴	۲۰/۷
۱۷۰۷۰۰۲۰۰۰	برنامه طراحی و ترویج صنایع دستی	۴۱۹۵	۴۰۰۰	۲۲۲۴	۶۴۱۹	۱۱۴۰۰	۱۹۵۹۵	۳۲/۸
۱۳۰۶۰۰۳۱۰۰۰	برنامه کنترل و مبارزه با آفات و بیماری‌های گیاهی و علف‌های هرز	۳۲۶۷	۵۰۰۰	۲۷۸۰	۶۰۴۷	۱۳۲۳۲	۲۱۴۹۹	۲۸/۱
۱۰۰۲۰۰۶۰۰۰	برنامه ارائه خدمات نقشه‌برداری و اطلاعات مکانی	۴۲۹۲	۲۳۷۷	۱۳۲۲	۵۶۱۴	۱۰۰۰۰	۱۶۶۶۹	۳۳/۷
۱۹۰۳۰۰۲۰۰۰	برنامه ارائه خدمات اجتماعی فرهنگی، ورزشی به ایثارگران	۳۰۶۳	۳۵۵۰	۱۹۷۴	۵۰۳۷	۸۳۱۵	۱۴۹۲۸	۳۳/۷
۱۳۰۶۰۱۱۰۰۰	برنامه افزایش محصولات زراعی	۲۰۸۷	۳۵۰۰	۱۹۴۶	۴۰۳۳	۱۰۲۲۶	۱۵۸۱۳	۲۵/۵
۱۷۰۵۰۱۹۰۰۰	برنامه تأمین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات	۳۰۰	۶۶۵۰	۳۶۹۷	۳۹۹۷	۰	۶۹۵۰	۵۷/۵
۱۳۰۶۰۰۹۰۰۰	برنامه افزایش محصولات باغی	۱۱۶۶	۴۵۰۰	۲۵۰۲	۳۶۶۸	۱۲۲۸۲	۱۷۹۴۸	۲۰/۴
۱۳۰۶۰۰۳۳۰۰۰	برنامه تثبیت شن‌های روان و مقابله با بیابان‌زایی	۱۱۰۱	۳۱۵۰	۱۷۵۱	۲۸۵۲	۸۱۵۰	۱۲۴۰۱	۲۳/۰
۱۳۰۶۰۰۸۰۰۰	برنامه افزایش تولید آبزیان پرورشی	۱۱۲۵	۲۲۰۹	۱۲۲۸	۲۳۵۳	۶۴۵۰	۹۷۸۴	۲۴/۱
۱۴۰۳۰۰۱۰۰۰	برنامه پایش و مدیریت آلاینده‌ها	۶۲۷	۳۰۰۰	۱۶۶۸	۲۲۹۵	۶۶۰۰	۱۰۲۲۷	۲۲/۴
۱۳۰۶۰۰۲۹۰۰۰	برنامه واگذاری و ساماندهی مالکیت و صدور سند اراضی کشاورزی	۹۳۴	۱۹۴۹	۱۰۸۴	۲۰۱۸	۵۳۶۰	۸۲۴۳	۲۴/۵

کد برنامه	عنوان برنامه	جمع عملکرد اعتبارات تا سال ۱۳۹۷	مصوب ۱۳۹۸	برآورد عملکرد سال ۱۳۹۸*	مجموع اعتبارات اختصاص یافته	برآورد سال های بعد	کل اعتبار پروژه	درصد تخصیص اعتبار تا سال ۱۳۹۸
۱۷۰۴۰۰۱۰۰۰	برنامه اکتشاف باستان‌شناختی و تاریخی	۱.۳۵۰	۵۰	۲۸	۱.۳۷۸	۰	۱.۴۰۰	۹۸/۴
۱۳۰۶۰۰۳۰۰۰	برنامه احیا، توسعه و بهره‌برداری اصولی از مراکز کشور	۵۶۱	۱.۰۲۵	۵۷۰	۱.۱۳۱	۲.۷۹۰	۴.۳۷۶	۲۵/۸
۱۴۰۱۰۰۱۰۰۰	برنامه مدیریت و نظارت بر پسماندها	۲۸۱	۱.۰۰۰	۵۵۶	۸۳۷	۲.۶۴۰	۳.۹۲۱	۲۱/۳
۱۳۱۰۰۰۴۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۱۷۰	۱۱۰	۶۱	۲۳۱	۰	۲۸۰	۸۲/۶
کل استان		۷.۷۶۲.۲۱۰	۴.۵۷۵.۰۴۲	۲.۵۴۳.۷۲۳	۱۰.۳۰۵.۹۳۳	۱۵.۲۸۷.۴۹۸	۲۷.۶۲۴.۷۵۰	۳۷/۳

مأخذ: محاسبات تحقیق براساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

* براساس خلاصه گزارش تفریح بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور منتشره توسط دیوان محاسبات کشور، ضریب تخصیص اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۳۹۸ معادل ۵۵/۶ درصد بوده است. بنابراین میزان تخصیص اعتبار پروژه‌ها در سال یادشده بر اساس این ضریب برآورد شده است.

منابع و مأخذ

۱. قوانین بودجه سنواتی کل کشور.
۲. مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.
۳. فصیحی، حمید (۱۴۰۰)، «آسیب‌شناسی امور ناظر بر طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و ارائه راهبردهای ساماندهی»، مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری.